

Literatūra

RAŠTIJA
MENAS
MOKSLAS

NR. 198

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

IX METAI

Lietuviškoji 'Marseljetė'

VINCAS MACIŪNAS

Antanas Baranauskas daugiausia žinomas kaip "Anykščių šilelio" autorius. Seniau betgi beveik populiariesnis mūsų žmonėse buvo kitas jo kūrinys, būtent, "Kelionė Petaburkan", arba "Gromata iš Petaburko", kurios nevienas posmas ir dabar dar pagauna skaitytoją.

"Kelionė Petaburkan" — tai savotiška lyrinė poemėlė apie Baranausko kelionę, gausiai perpinta įvairiomis refleksijomis ir nuotaikomis, kilusiomis kelionės metu. Dar labiau, kaip tas viršinis ryšys, tą 14 atskirų eilėraščių kūrinėlį vienumon jungia turinio giminingumas. Yra du pagrindiniai motyvai, apie kuriuos sukasi tos dienos — tai Lietuva ir katalikų bažnyčia. Dėl jų autorius sielojasi ir niršta, jomis jis džiaugiasi. Ypač pirmoji tema išpopuliarino "Kelionę". Su refleksijomis apie Lietuvą čia susijusi visa skalė jausmų: didelė savo tėviškos meilė, nuoširdus liūdesys paliekant tėvynę, gilus skausmas dėl Lietuvos vargo, nepaprastas įtūžimas ant priešoruso už daromas Lietuvai skriaudas, kietas užsispyrimas nepasiduoti jam, tvirtas tikėjimas pergale, grožėjimasis Lietuvos senovės didybe.

Praėjo daug metų. Visa eilė svarbių įvykių Lietuvos padangėje pamažu išdildė Baranausko vardą. Buvo pradedamas užmiršti jau ir Maironis, paliktas tik mokykloms ar oficialioms patriotinėms iškilmėms, per kurias trafaretiškai būdavo cituojamas vienas ar kitas jo eilėraštis. Betgi dainiai, kurie savo kūryboje buvo pagavę kovojančios tautos dvasią, kad ir primiršti kurį laiką, vėl iškyla lemiamomis tautos gyvenimo vartanomis. Maironis vėl atgijo. Ir Baranausko nevienas posmas, kad ir po tiek daug metų, vėl aktualiai šuskambėjo. Nevienas tremiamasis galėjo liūdnei su Baranausku užniūniuoti: "Kažin, ar grįšiu — gal ten supūsiu Žieminių Gudų pusėj". Nevienas nejučiomis gniaužė kumštį ir pro sukastas lūpas išspaudė ryžtingąjį Baranausko žodį — "kad tu, gude, nesulauktum".

Baranauskas, nors pats ir būvęs nusistačius prieš naująją aušrininkų kartą ir jos siekimus, davė atgimstančiai Lietuvai kovos dainą, kurią temperamentingasis Vaižgantas pavadino Lietuvos marseljete. Tai Baranausko "Nu, L i e t u v a, n u, D a u g u v a".

Atsisveikindamas su Lietuva, poetas tame eilėraštyje iš pradžių su epiniu ramumu, bet ir su tam tikra pasididžiavimo gaida primena keliais bruožais mūsų praeities galybę:

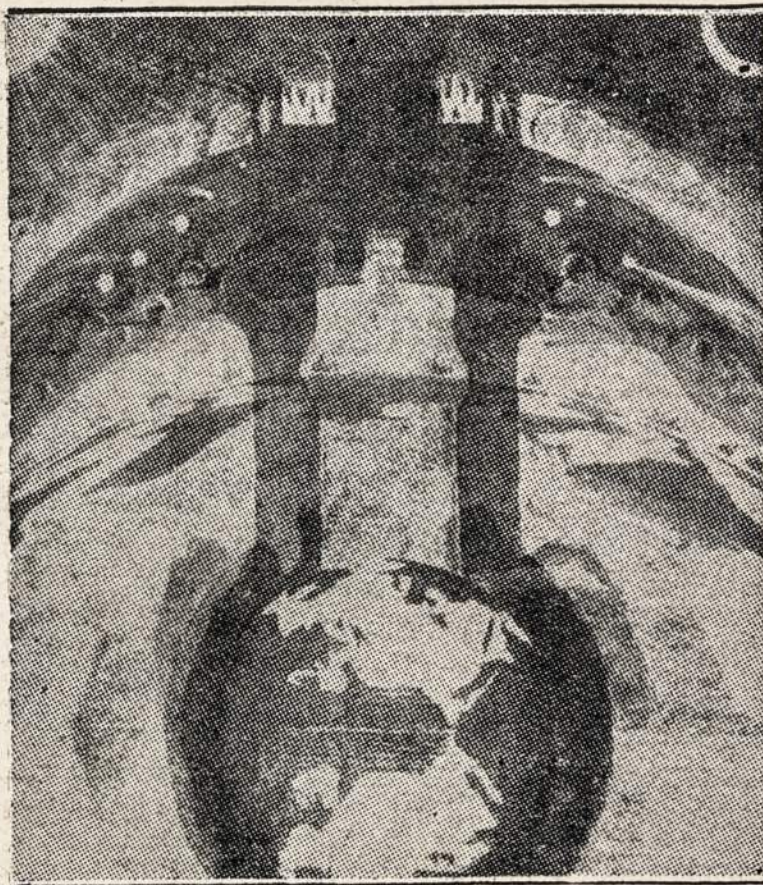
Plati, tyki, lyg senobėj
Skardi šalis mūsų:
Po šiuos plotus viešpatavo
Ant giminės rusų.

Bet, deja, laikai mainosi — kitą kartą Lietuvos valdytasis rusas pavergia Lietuvą:

Šiandien rusai po maskoliais
Maskoliškai rėdos,
Lietuvos gi tikrus vaikus
Didžios spaudžia bėdos.

Visų pirma knieti autoriui toji kultūrinė jo tėvynės priespauda, kurios ryškų ir tokį teisingą vaizdą susintetina keliais paprastais žodžiais:

Anei rašto, anei druko
Mums turėt neduoda.
Tegul, sako, bus Lietuva
Ir tamsi, ir juoda.

M. K. ČIURLIONIS — iš "Rex" ciklo.

Tačiau tuo bejėgišku skundu autorius nesitenkina; jo pyktis kaupiasi, ir štai jo dar na prasiveržia nepaprastu įnirtimu ant spaudėjo, tikrai kovotojišku ryžtingumu nenusilenkti jam, drąsiu tyčiojimos iš visagalio prieš, primenant, kad jis pirmiau pats žus, negu tą užsispyrimą sulaužys. Stilius nepuošnus, nėra imantrios retorikos, dailinančios išsireiškimo formą, tačiau vėsinančios jausmą. Žodžiai paprasti, tačiau kieti kaip geležis ir smigte sminga širdin:

Kad tu, gude, nesulauktum —
Ne taip, kaip tu nori,
Bus kaip Dievas duos,
Ne tavo priesakai nedori.

Silpna trumpa tavo valdžia
Dievo provą laužai,
Mygi spaudi mūsų šalį,
Mūsų žmones gniaužai.

Nori savo valdžios peiliu
Mums širdis supjaustyt,
Nori savo ledu šaltu
Krūtines apkaustyt.

Neįveiksi, sūnau šiaurės,
Mūsų širdys tvirtos...
Neįveiksi — mums ant širdies
Trupės tavo peiliai,
Sutirps ledai ant krūtinės,
Tu pats tekisi eilei.

Apkrauk mokestim didžiausiom
Dvasia nenupulsma,
Nors Cibirijon nubruk mum',
Ir te neprapulsma.

Kitokia buvo kito ano meto didžiojo lietuvių tautos kovotojo, vysk. M. Valančiaus, taktika. Jo kova neturi tokio įnirtimo, betgi yra sąmoninga, planinga. Po nesėkmingo 1863 m. sukilimo maskoliams Lietuvoje siautėjant, Valančius slaptai išleido Prūsiose eilę lietuviškų politinių brošiūrų, kuriose stengėsi suniekinti rusus ir atskleisti jų tikruosius tikslus Lietuvoje, o taip pat nurodinėjo priemones, kaip kovoti su jais: neleisti vaikų į rusiškas valdžios mokyklas, patiems nesimokyti ir nekalbėti rusiškai, rusų raidėmis spausdintas lietuviškas knygas mesti ugnin, vengti maskolių draugystės ir t.t. O Baranauskas nenurodinėja kokių konkrečių kovos priemonių. Jis neapsvarsto jų šaltai, kaip koks strategas, bet visas virte verda prieštaravimo karščiu ir svaido įnirtusius žodžius. Valančius moko, kaip kovoti su maskoliais, Baranauskas — tik šaukia kovon. Panaši fanatiška, atkakli ir bekompromisinė yra Vaduvų krašto aukštaičių Vaižganto "Pragiedruliuose" tautinė kova, išaugusi iš jų gaivališko pri-

sirišimo prie savo gimtosios žemės. Vienas betgi dalykas riša Valančių ir Baranauską: jiems abiem toje kovoje visų pirma rūpi ne tautinis laimėjimas, bet savojo katalikų tikėjimo išlaikymas:

Ir visur nepamesma mes
Vieros šventos Rymo,
Ir visur su mum bus Dievas,
Tėvas sutvėrimo.

Iškėlęs kovą religinę plotmėn, poetas didingais apokaliptiškų vizijų posmais įsitikinusiai pranašauja prieš žlugimą:

Pasibaigs giminų adyna,
Sutrupės pasaulė.
Svieta šviesa bus aptemus,
Ė tamsa, kaip saulė.

Nupuls kalnai, ė slėneliai
Išsikels aukštybėn;
Visos galybės eis dulkėn,
Silpnumas galybėn.

Drebėk ir tu, sūnau šiaurės,
Krūvon susitraukęs,
Pats krisdamas pražuviman,
Mūsų neįtrauksi.

Tokie posmai buvo tikras paguodos šaltinis kovotojui, kuris, kovodamas su galingu prieš, bent artimoje ateityje negalėjo likėtis laimėjimo. Tiesa, Baranauskui rusas turi žūti dėl to, kad jis klaidingo tikėjimo, kad "mes aldijoje Petro plaukiam, tu grekonų geldoj" (t. y. stačiatikių). Tačiau "Aušros" ir vėlesnės gadynės veikėjai įdėjo į tuos posmus kitą turinį, kuris jiems labiau rūpėjo, būtent, Baranausko dainoje jie matė šaukimą tautinę kovon ir jos laimėjimo pranašavimą. Tai ir buvo šios dainos populiarumo priežastis. Anot J. Tumo-Vaižganto, Baranauskas "pats nesižinojo, kiek dvasios stiprybės bus lietuviams įpylęs ta viena savo giesmė" (cit. iš "Pragiedrulių").

Toliau tame eilėraštyje poeto pyktis ir įtūžimas pasikeičia giliu skausmu, kylančiu iš jautraus įsiklausymo į tautos skundą dėl svetimųjų uždėto jungo. Liaudies dainoms būdingos paralelinės stiliaus priemonės, gretinančios žmonių išgyvenimus su atitinkamais gamtos įvykiais, teikia šiems tolesniems posmams pačios liaudies skundą atspalvį. Paprastučiai žodžiai čia reiškiamąjį jausmą daro tokį švelnų ir intymų. Tai viena iš lyriškiausių vietų visoje Baranausko kūryboje. Ir apskritai mūsų literatūroje nedaug terasime posmų, taip puikiai išliejančių prispaustos tautos sielvartą:

Ne taip skamba akmenėliai
Patkavom daužyti,
Kaip vaitoja mūsų broliai
Šiaurėn nuvaryti.

Ne taip staugia platus plentas,
Gniaužtas diližonais,
Kaip vaitoja mūsų žemė
Po svetimais ponais.

Ne taip puola drėgnas rūkas,
Kai dienele švinta,
Kaip gausingai mūsų brolių
Ašarėlės krinta.

Dažnas šios dainos posmas turėjo tiesiog krėste sukrėsti draudimo gadynės veikėją. Tikras paradoksas: "Aušros" piktas priešas Baranauskas savo priešporą dešimtmečių rašyta daina geriau atitiko draudimo gadynės kovos dvasią už pačių aušrininkų poeziją, kurioje tiek daug buvo platoniško gėrėjimos Lietuvos senove, dažnai gana naivaus lietuvių kalbos išgarbinimo ir t.t. Štai pvz. aušrininkas kun. S. Gimžauskas, laimingai išsiskęs iš rusų žandarų,

ieškojusių lietuviškų raštų platintojo, kitų kunigų perspėtas mesti lietuviškas knygas ir nepūsti prieš vėją, savo pasiryžimą ne kuriais kitais, o tik Baranausko žodžiais išreiškė, užtraukdamas "kad tu, gude, nesulauktum" (Spaudos laisvės ir Amerikos lietuvių organizuotės sukaktuvės. 2. laid., 1929, p. 192).

Tikras tos Baranausko dainos entuziastas buvo Juozas Tumas-Vaižgantas. "Pragiedruliuose" jis nuolat primena tos jo vadinamosios "marseljetės" reikšmę draudžiamąjį meto veikėjams. Ji nuolat ir dainuojama ryžtingaisiais momentais. Žandarams išvežant daktarą Gintautą, jaunimas užtraukia — "kad tu, gude, nesulauktum", ir niekas nedrįsta jų malšinti. "Ilgai girdėjosi iš gatvės giesmė. Girdėjo ją vietos maskoliai valdininkai, policistai, žandarai. Tik niekas ši kartą nedrįso, krūtinę išpūtes, išeiti gatvėn ir riktelėti, kaip paprastai darydavo: — Skirstykitės, kalės vaikai! Ko čia grūdatės krūvoj, kaip mašalai? — Jautės pertempę kantrybės stygą; bereikia tik paliesti, ir ji trūks, pridarydama skaudžių jeibių. Ir apsimetė negirdi tos lietuvių spaudos draudimo 'baronietės', sulig 'marseljetės' pavadinant Baranausko giesmę".

"Pragiedrulių" dvarininkas Sviestavičius pajuto, kad toji daina — tai — "pirmieji dundėjimai atūžiančios revoliucijos griausmų, audros, turėšančios nugriauti visus kankintojus su visais jų pabūklais: pjaunančiais peiliais ir šaldančiais ledais". Ne be reikalo ir rusas tardytojas, dainą išgirdęs, stebėjosi: "Vyrai, tai maištas! Tokiuo jausmu dykai nedainuojama".

Suprantama, kad ta lietuvių visuomenėje paplitusioji daina rusų administracijai turėjo itin nepatikti. L. Didžiulienė savo atsiminimuose štai ką pasakoja: "Atvažiuoja tas pats pristavas Ciolkevičius su visa gauja policistų krėst... Nelaimė, nuvažiavę Zabelynių ulyčion Juozo Mickūnaičio krėstų (jis buvo irgi mūsų mokinys), ten rado Baranausko "Gromatą iš Petrapilės". Ją nutvėręs, pristavas tuoj už ančio ir pro duris, nieko daugiau nebeieškodamas. Čia buvo geras kėsnis, nes jau treji metai, kaip tos poemos ieškojo. Apsigando Juozas, ė dar labiau St. Didžiulis. Rytojaus dieną nuvažiavęs Anykščių, dideliu vargu atpirkio rankraštį už tris šimtus rublių" (L. Didžiulienė-Žmona, Ką aš beatmenu, 1926, p. 165-166).

* * *

Baranauskas Petrapilio dvasinėn akademijon važiavo 1858 m. rudenį. Tada jis bus parašęs ir savo "Kalionę Petaburkan". Vis dėlto, daina "Nu, Lietuva, nu, Dauguva" taip gerai atitiko draudimo galdynės padėtį ir dvasią, jog jos parašymo data gali kelti tam tikrų abejojimų. Ypač dėl jos garsiojo posmo — "anei rašto, anei druko", kuris sunku būtų sieti su neleidimu Akeičiui ar Ivinskiui leisti lietuvišką laikraštį (plg. M. Biržiška, Dėliai L. Ivinskio "Aitvaras" — Iš mūsų kultūros ir literatūros istorijos, I, 1931, p. 345). J. Tumas tuo klausimu rašė: "Šita daina visados ir visiems darė išpūdį parašytos po 1863-64 m. nepavykusios revoliucijos ir prasidėjusios tikrai baisios reakcijos — suvaržymo Katalikų Bažnyčios, uždraudimo lietuviams spaudos, daugybės ištrėmimų, kontribucijos uždėjimo ir t.t." (J. Tumas, Antanas Baranauskas, 1924, p. 49). Kad šita Baranausko daina buvo laikoma geru posukiliminės galdynės persekiojimo pavaizdavimu, rodo štai ir vienas draudimo meto leidinys. "Visų metų šventųjų gyvenimų" penktojoje dalyje, išspausdintoje 1892 m. su kontrafakcine 1859 metų data, prie šv. Rožės Viterbičės gyvenimo cituojami 15 Baranausko dainos posmų (4-9 ir 14-22) kaip iliustracija pasakojimui apie maskolių persekiojamos Lietuvos vargus: "... katalikiška Bažniczia ira tejp smarkiej sloginama ir warginama par atskalunus maskolus, kajp niekur kitur nerasi. Nes kur už men-

ALGIRDAS TITUS

JEI APIE PLAUKUS IR AKIS

Buvo daug be saiko prikalbėta
Tai, kas lietė mėlynas akis.
Gimnazistai grafomanai ir poetai
Nesiliovė apie tai rašyt.

Vienas sakė: — jos kaip žiedas lino,
Kitas: jos rugiagėlių spalvos,
Trečias dailino: — jos kaip dangus mėlynas,
Ar kitaip kaip kraustės iš galvos.

Šito viso gausiai prisiskaitęs
Negali juokais išsilaikyt,
Nes kaip mano mylimos mergaitės
Kas gi ras kitas tokias akis?

Buvo daug virš saiko prišnekėta
Apie plaukus geltonai švelnius
Net iš kailio nērėsi poetai
Kurdami eilėraščius kilnius.

Vienas sakė: — saulė tai šviesiausia
Kitas: — tai kviečių prinokusių laukai,
Trečias gi įsikarščiaavęs šaukė:
Ak plaukai! aukšiniai jos plaukai!

Viso šito gausiai prisiklausęs
Negali susilaikyt juoku —
Kas nematė mano mylimiausios,
Tas nematė dar gražių plaukų.

ką dajgtą sztriopawoja kunigus, kajp pas mus Lietuvoje? Kur niekuom nekaltus kunigus gruda į klostorius arba isztremia į tolimiausius sziaures plotus, kajp pas mus Lietuvoje? Kur plėszia žandarai isz rankų į bažniczią einant maldakniges su didžiu wargu įgitas!" (p. 44)

Sakoma, kad sukilimo žinios išpūdžio pagautas Baranauskas, tuo metu Mūnchene studijavęs, buvo griebęsis plunksnos. Jo moksladraugis, vėlesnysis vyskupas F. A. Symonas mini, kad Baranauskas rašęs lietuviškai kažkokį atsišaukimą, bet nebepasuntęs spaudon, nes savo raštus sudeginęs, nuodėmklausio įsakytas (Draugija, 1812, Nr. 61, p. 5). Vis dėlto yra išlikę keli, galimas dalykas, Baranausko patriotiniai sukiliminiai eilėraščiai (išsp. Vac. Biržiškos "Tautoje ir žodyje", VII kn., p. 345-352). Parašė Baranauskas 1863 m. ir savo graudingąjį "Neramumą".

Šiaip ar taip, neturime kokių konkrečių duomenų spręsti, kad "Nu, Lietuva, nu, Dauguva" būtų buvusi parašyta vėliau, negu visa "Kalionė Petaburkan", su kuria anoji daina gražiai sutampa šviežiais kelionės prisiminimais. Baranauskas bus čia įsiklausęs ir pagavęs tą antirusišką nuotaišką Lietuvoje, kuri, vis stiprėdama po 1831 m. sukilimo, pasireiškė nauju 1863 m. maištu.

Kad ir labai išpopuliarėjusi ir gausiais nuorašais beplintanti, Baranausko "Kalionė Petaburkan" vos po trisdešimt metų spaudą teišvydo. Ir tai tolimoje Amerikoje: "Vienybė Lietuvininkų", 1887 m. išspausdinusi Baranausko "Sudieu, Lietuva", 1889 m. Nr. 48-52 išspausdino ir visą "Gromatą iš Petrapilės". 1892 m. "Nu, Lietuva, nu Dauguva" buvo išspausdinta šalia kitų Baranausko eilėraščių knygutėje "Tėvyniškos giesmės išduotos per K. Žalvarį". Tais pačiais metais ją įsidėjo "Zemaičių ir Lietuvos apžvalga" (Nr. 12) ir keliolika jos posmų, kaip jau minėta, pacytavo "Visų metų šventųjų gyvenimai". 1904 m. išspausdintoje knygutėje "Pasiskaityk, skriaudžiamas lietuvi" buvo įdėti tos dainos trys posmai (4-6). 1912 m. išleistuose Baranausko raštuose "Nu, Lietuva, nu, Dauguva" išspausdinta be cenzūros išbrauktų antirusiškų posmų (Kad tu, gude, nesulauktum, ir kt.). Vėliau toji daina buvo nekartą spausdinta ir tebespausdinama — ištaisai ar dalimi — įvairiuose vadovėliuose, chrestomatijose ir kitokiuose leidiniuose.

Ši straipsni jau buvo įsidėjęs "Literatūros metraštis su kalendorium 1942 metams". Deja, vokiečių okupacinė valdžia neleido jau išspausdinto metraščio platinti. Perspausdinant straipsni, viena kita smulkmena buvo pataisyta.

Pastabos antrųjų "Lankų" proga

"Literatūros Lankų" pasirodymas, spaudoje susilaukęs gana plataus bei įvairaus atgarsio, yra džiugus tiems literatūros mylėtojams, kurie literatūrai ir aplamai menui pripažįsta ne siaurą autonomiją, bet visišką nepriklausomumą. Susidomėjimas šiuo neperiodiniu literatūros žodžiu savaime rodo, kad jis nėra tartas atsitiktinai, bet atnešęs, daugiau ar mažiau, gaivios srovės ir, ypačingai, mūsų sąlygose pasigendamo nesustingimo. Kai kurių žmonių mėginimai subalansuoti meną į grynai dogminį tašką yra ne kas kita, kaip paties žmogaus nuvertinimas. Tik nuostabu, kad šiuo žmogaus nuvertinimu verčiasi daugiausia toji pusė, kuri save vadina krikščioniškąja. Razminiškai naivus požiūris kūrybon yra didžiausias stabdys, didžiausia užtvara mūsų literatūros tolimesniai egzistavimui. Todėl, ne be pagrindo galima sakyti, jog tie kūrėjai, kurie yra apspręsti vienokios ar kitokios linijos savo sugebėjimus meninei kūrybai atiduos tik dalinai. Anksčiau ar vėliau jų laukia tas pats likimas, kurio išikti yra menininkai anoje uždangos pusėje.

Vienas recenzentas "Dirvoje" apie antruosius "Literatūros Lankus" pareiškė, jog jie esą per daug liberalūs, neš jų skiltyse recenzentas užtikęs tokių vardų, kurie tikriausiai galėtų būti pašlovinti net pačios "Pravdos". Kaip ten bebūtų, tačiau tiesa yra viena, kad šitokiu būdu keliant meninės kūrybos klausimą mes prieitumėm prie didžiausių absurdu, kurių pasėkoje girdėdami Prokofieff ar Kabalevsky muziką, turėtumėm užsikimšti ausis. Smerkdami bolševikinį požiūrį į meną, mes neturime mažiausios teisės naudotis jų pačių metodais.

Pažvelgus į "Literatūros Lankų" žurnalą atstovaujančius vardus tenka maloniai nustebti jų pasaulėžiūrinio įvairumu. Žurnalas minėta žyme yra beveik vienintelis unikumas mūsų tremties literatūroje. Pasaulėžiūrinis momentas, kaip ir pridera kiekvienam meninės paskirties leidiniui, yra absoliučiai išjungtas. Ir tāsias eilutes rašančiam atrodo, jog toks kelias yra vienintelis įmanomas kelias kūrybiniam nesustingimui.

"Literatūros Lankų" puslapiuose besireiškiantieji vardai yra įvairūs, tačiau juos į bendrą literatūrinį sambūrį jungia ta didelė ir viliojanti pastanga išsimušti iš priprastos, banalios meno kūrybos rutinos, o tai, išskirtinai pas mus, rodosi, neišpasakytai sunku. Kad šis teigimas nėra tuščiažodžiamas, liudyja gausybė reiškinų: paskutiniųjų metų Rašytojų Draugijos paskirta premija už ankstyvesnės kūrybos tęsimą, nuošaly paliekant keletą gerų prozos bei poezijos knygų, charakteringai siauri vienos grupės atsiliepimai apie škėmos "Inga", sąmoningas kai kurių laikraščių ignoravimas Katiliškio "Užuovėjos", Nagio "Saulės Laikrodžių" arba Pūkelevičiūtės "Metūgių" nežūrint, jog šios knygos sudarė praėitų metų literatūrinio derliaus viršūnę.

Kalbant apie savosios literatūros lygio kėlimą nevertėtų užmiršti, kad pirmoji sąlyga tam atsiekti yra visiško literatūros savistovumo pripažinimas, kuris įgalintų rašytoją vienodu laisvumu vaizduoti su visom žmogiškom savybėm ne tik bedievi, bet ir dvasiškį, ne tik pigų idealizmą, bet kartais net ir šurkščią realybę. Priešingu atveju, mūsų literatūros kiek įmanomesnis palaikymas bus tik viena tų gražių, bet, deja, neįtikėtinų pasakų. Razminiško supratimo recenzentams turėtų būti įsidėmetinas Graham Green pasisakymas, jog jis esąs katalikas, bet ne katalikišaks romanistas. Arba, kaip vienas jo recenzentas sako: "Graham Green

(Pabaiga 3-čiam psl.)

UŽBURI LOBIAI

32. Vieno ūkininko šeimyna anksti rytą nuėjo į klotimą kultū. Pritiesė klotimą vasarojaus, pradėjo jau kultū. Vienas tik dvilkt į šalį — iš strėkio išlindusi baisiausia senio galva. Visa galva barzdota, nosis apsisarglėjusi ir dar katiliukas kabo. Kad sušuko tas nesavo balsu. Visi sužiūro, kas tam pasidarė. O senis prašo jam nušluostyti nosį. Visi bijosi ir artyn prieiti. Buvo drąsi mergaitė, kuri net nakties viduryje viena nueidavo jaujon. Ta pasiėmė maišą, užsimetė ant rankos, priėjusi jau ims už nosies. Tik palietė, gi džiupt katilas žemėn, pinigai džr džr ir išbyrėjo. Mergaitė susirinko pinigus ir paliko susyk turtinga. (J. Gudjurgis, 79 m. a., Laborų k., Linkuvos vls. Užr. P. Gudjurgis, 1932.I.6. LTA 337/59).

33. Pasakojama, kad vieną naktį Klovainių dvaro panaktinis, vaikščiodamas apie dvaro rūmus, pamatęs ateinančią poniją. Jis iš karto pamanęs, kad ponai grįžę, nes buvę kažin kur išvažiavę, bet prisiartinus pažinęs, Rąd tai ne jų ponija. Nepažįstamoji paprašiusi, kad jis ją pastūmėtų. Bet panaktinis taip išsigandęs, kad nė iš vietos nepajudėjęs. Tada ponija apsisukusi ir nueidama pasakiusi, kad šimtą metų gulėjusi ir vėl šimtą metų gulėsianti. Paskui tik žmonės suprato, kad tai pinigų būta. Ir jei tas panaktinis būtų pastūmėjęs tą poniją, pinigai jį būtų atitekę, o dabar jie vėl pasislėpė. (Klovainių dv., Pakruojo v. Užr. J. Griekėnaitė, 1935. LŽV 625.)

34. Bus-jau 100 metų atgal, kai Bražytė-Lingienė, Gipėnų k., Dusetų v., vieną šventadienį prie Sidabrinės ganė gyvulius. Buvo pačios mišios. Ji pamatė senį kniūbščią gulintį. Tarp jo kojų buvo lenciūgas, bent dviejų metrų ilgio. Lingienė atsargiai tą lenciūgą ištraukė ir parnešė namo, parodė savo dėdei Vienažindžiui. Vienažindys, supratęs dalyką, nubėgo į tą vietą, kur gulėjo tasai senis, bet jo jau nerado. Kad kas būtų tą senį suėręs, jis būtų pinigais virtęs. (J. Svilas, Drageliškių k., Dusetų v. Užr. B. Zaleskis, 1927.X.7. LTA 11/94).

35. Mano mama sakydavo, kaip jai prisidavė Petrinių dieną, pačiose mišiose, einant žąsų daboti. Skardžioj, sakydavo žmonės, kad yra pinigų užkasta. Eina ana ražančių kalbėdama, tik daboja — priešais ateina žmogus su ilga sermėga, auksine kepure, su knatinėm vyžom. Ana mislijo, kad Barono Juzutis (toks buvo senas bernas mūsų ulyčioj). Ana praūturojo, o anas nieko neatsakė. Tada jai pasidarė baisu, suprato, kad prisidavė. Tada anas ir nuėjo tolyn. Ale kai eina, tai kojų nekelia, ale tęsia. Ana gaudindavos: "Kodėl aš nesugodojau suduoti jam lazda, būtų ir pasipylė pinigai." (M. Šlepetienė, 75 m. a., Aukštakalnių k., Salako v. Užr. P. Jarackas, 1936.VII.23. LTA 977/338).

36-44. Pinigai vaidenasi gyvulio pavidalu: "Mušk, bus pinigų!"

36. Kai buvau maža, tai mūsų namuose buvo kaminėlis. Ant to kaminėlio virdavo valgyti, iš po kaminėlio eidavo skylė. Iš tos skylės išbėgo zuikelis, tas zuikelis mums į nugaras barabanina. Paskui tą zuikelį išlisdavo baltas vaikelis. Tas vaikelis sako: "Mušk, bus pinigų!" Mes nemušame, bet pasakome papuniui, kad iš po kaminėlio ateina baltumai. Tėvas liepdavo mums mušti su ražančiumi, mes nemušdavom. Ten buvo užkasti pinigai. Mūsų namuose taip buvo. (M. Molienė, 50 m. a., Nevarėnų m. Užr. J. Dovydaitis, 1932.VIII. LTA 462/428).

37. Turėjusi vieną močia kelis vaikus ir išeidama darban palikdavus gryčioj. Kai pareidavusi namo, vaikai skundžiasi: "Mama, nepalik mūsų vienų: išlenda iš papečės ožiukas ir mus bado." Močia vis juos

(Atkelta iš 2-ro psl.)

didysis dangaus šansas yra pragaro baisume, kuris yra visur ir aplink mus".

Iprastinėse recenzijose dažniausiai yra aptariama kiekvieno autoriaus kūryba atskirai, tačiau šiose eilutėse to buvo sąmoningai vengiama, nes atrodo, kad šios kelios pareikštos pastabos apie bendrąjį "Literatūros Lankų" pobūdį iki šiol dar nebuvo iškilusios spaudoje. Rašančiojo nuomone, pats pagrindinis "Lankų" žurnalo privalumas prieš kitus į literatūrą pretenduojančius leidinius yra, ne tik jų daugumoje šviežia, savita kūryba, bet ir tam tikra prasme drąsios pastangos literatūrai gražinti tai, kas kai kieno bandoma iš jos išplėsti. Būtent: visišką kūrėjo laisvę, visišką literatūros nepriklausomumą. —A. Audrius

palieka, o vaikus tas ožiukas kamuoja. Anie jau ir verkia, ir prašo nepalikti vienų, bet kurgi močia dės — palieka. Kartą juos ir aplupė, bet tas ožiukas taip įveikė, kad kartą ir sako anie: "Ką nori daryk, mamut, mes nebegalim būti." Močia juos klausia: "Ar didelis tas ožiukas?" — "Nedidelis, tik mus bado", — skundžiasi vaikai. "Tai paimkit ir pririškite į pastakojį, gal priveiksit." — "Kodėl mes nepriveiksim?" — sako vaikai. Močia išėjo darban. Išlindo ožiukas iš papečės ir pradėjo badytis. Anie jį ir pririšė, ir tada nubėgo pas močią pasigirti. Ateinanti močia ir žiūri, kad katiliukas pinigų pririštas. (Kazė Pankevičiūtė, 22 m. a., Pargundos — Redžionių k., Kamajų v. Užr. Mažiulis, 1935.XII.17. LTA 1184/10).

38. Einąs kartą Puponių Jankauskas, dabar miręs, pavėlinčiai iš Kupiškio per Smilgių ganyklas. Gi žiūrįs — ant kelmelio gulįs katinas, toks raudonas. Jis priėjęs artyn ir supratęs, kad pinigai. Greit nieko nesakęs [pagriebęs] katiną kaire ranka už uodegos, apskūęs apie galvą, kad duosias kelman, sakydamas: "Še tau, štone, duok man, Dieve!" Tik cin cin ir pasipylė variniai, netoli trijų rublių susirinkęs. (K. Zavodžius, 80 m. a., kilęs iš Puponių k., dabar gyv. Paketurių k., Kupiškio v. Užr. A. Kriauza, 1936.III.2. LTA 782/7).

39. Seniau dar žmonės sakydavo, kad Paketurių k. Jono Dauderio šniūre, Karoso paežy, esą užkastų pinigų, ale niekas nežinojo kur. Vienais [metais] tarnavus pas Dauderį Palionytė, rodos, nuo Antašavos, ir vienąkart išėjus laukan miežių grėbti. Grėbus ir atsėdus paežy pasilsėti. Tik, sako, net nusigandus: šmukšt iš ežios šuniukas ir kad gražus, kad gerinas. Ji ir glostanti, ir rankomis imanti: vistiek, kad lendas, kad gerinas, baisiai. Jai tas šuniukas jau išpykęs ir niekaip nebegalinti atsikratyti. Visiškai papykus, nusilaužus kietį ir kad šveisianti tam šuniukui — ogi, esą, tik cinkt ir pasipylė varinių krūviotė, ir dar nemaža. Tai ji tuoj pametus grėbti, susipylus tuos pinigus skarelėn ir namo. Tai iš tos dienos atsitraukus ir iš Dauderio. Sako, kad buvę kuo ne 8 svarai variojų. (B. Sapiėgienė, 50 m. a., Paketurių k., Kupiškio v. Užr. O. Kriauza, 1936.III.14. LTA 782/166).

40. Kartą viena mergina ėjo linų rauti. Eina ji, niekur nieko nebuvo, tik žiūri — didelis žąsinas, ilgu kaklu ir eina panarinęs galvą. Kitą dieną jį pasakė [apie tai] savo seneliui. Senelis ir sako: "Nebūk kvaila, čia yra pinigai, — jeigu nori, tai turėsi. Jeigu rytoj pamatysi [tą žąsiną], stverk jį už kaklo." Ant rytojaus vėl pamatė jį tą patį žąsiną. Nors ir labai jį bijojo, bet visvien paėmė už kaklo. Tik žiūri: vietoj kaklo — rankena, o vietoj žąsino — katiliukas pinigų. (U. Rudokienė, 89 m. a., Niuronių k., Anykščių v. Užr. B. Markūnaitė. LTA 768/388).

41. Seniau pas vieną žmogų iki dvyliktos valandos negalima buvo būti namuose: kai tik kas nors būdavo, tuoj išlisdavo iš

papečės juodas kamuolys ir dejuodavo ritinėdamasis po aslą. Atėjo kartą pas tą žmogų ubagas ir prašėsi, kad priimtų jį į nakvynę, nes jau buvo vėlus vakaras. Tas žmogus ir sako: "Kur aš tave priimsiu, nes ir patsai neturiu kur miegoti, o einu į daržinę ant šieno." Bet ubagas jam atsakė: "Aš nebijau." Tai ūkininkas jį ir priėmė. Davė jam vakarienės ir patys išėjo. Tas žmogelis valgydamas girdi, kad kažin kas papečkėj pradeda dejuoti. Jis pasiėmė į rankas gerą šermukšninę lazda ir laukia, kas čia bus. Jis stovi kvapą užėmęs, tik mato, kad lenda kažkas iš papeliučkės. Jis užšoko ant stalo, kamuolys pradėjo ridentis į jo pusę, o kur tik tas kamuolys ridenosi, tai vis palikdavo užpakaly savęs tokią tamsią juostą. Kai tik tas kamuolys prisiartinio prie to ubago, jis kad rėžė jam su ta lazda skersai išilgai, — tik suskambėjo, suvaitojo ir pabyro po jo kojų aukšiniai ir sidabriniai pinigai. Rytą atėjęs ūkininkas labai nustebto radęs jį gyvą ir tiek daug pinigų. Pasidalijo tuos pinigus abu per pusę ir buvo abu laimingi, o toj troboj daugiau nebesivaidendavo, — mat, ten buvo užkeikti pinigai. (V. Sakalauskiene, 63 m. a., Plūkių k., Panevėžio v. Užr. A. Beinavičiūtė. LTA 768/391).

42. Vienas žmogus ėjo naktį namo ir pamatė savo kaimyno karvę bestovinėčią. Pamanė sau, kad piemuo negerai gano. Norėjo parvartyti karvę namo, atsigrėžė, bet jos jau nebebuvo. Žmonės sako, kad jei prisiduoda balta karvė, tai reiškia sidabrą, žala — auksą, o marga — maišytus pinigus. Mano diego tėvas, dar prancūzų ir rusų karo metu, tarnavo šriubose (Melagėnų v.), ten kur gyvulius pjaudavo. Tai jam vienas prancūzas pasakojo, kad netoli Melagėnų pievoje prancūzai, atgal bėgdami ir neturėdami kur padėti, užkasę pinigus. (Melagėnų v. Užr. J. Subačius, 1926.XI.23. LMD I 600/24).

43. Vieną kartą ėjo senukas pas savo brolių už 7 mylių skoliintis pinigų. Nepriėjęs sodžiaus jis pamatė iš tolo labai gražų baltą arklį; arčiau priėjęs jis pamatė, kad šitas arklis blizgėjo, kaip sidabras. Tas senelis buvo Nikodemus vardu. Paėjęs toliau išgirdo balsą: "Nikodemai, mušk!" Bet Nikodemus nedasiprotėjo, ką čia reikia mušti. Paėjęs toliau vėl girdi tą patį balsą: "Nikodemai, mušk!" Pagaliau priėjęs tiltą tas balsas suriko dar smarkiau: "Mušk, Nikodemai, išloši!" Atėjęs pas brolių papasakojo tą savo atsitikimą. Brolis gerai išklausinėjo ir sako savo žmonai: "Žinai ką, Teresiut, čia yra kur nors pinigai, nes jau čia nuo kiek metų vaidenasi tai arklis, tai šuo, tai avis, vis nepaprasti gyvuliai. Tik nesakykim Nikodemui, eisim ir iškasim šituos pinigus." Atėjo naktis, tuojau jie ėmėsi darbo. Taip bekasant susidavė, subraškėjo į kažkokį geležinį daiktą. Tik staiga išgirdo balsą: "Ne tau, bet Nikodemui." Jie nusigando, bet vėl ėmėsi kasti. Prikasė jau arti, bet skrynčia suzambėjo ir gilyn prasmego. Ir vėl balsas pasigirdo: "Ne tau, bet Nikodemui." Jie gana ilgai kasė, pakol vėl pasigirdo balsas: "Jeigu tik tu paimsi tuos pinigus, tai būsi prakeiktas, nes šie pinigai ne tau kasti." Turėjo grįžti namo ir prisipažinti savo broliui. Nikodemus nuėjo naktį, ėmė kasti. Kai jau buvo arti tos skrynios, išgirdo balsą: "Tau vienam, be dalių." Pagaliau iškasė čielą skryniją pinigų. Labai apsidžiaugęs nusinešė namo pas savo brolių. Brolis, būdamas labai gobšus, norėjo griebti visus pinigus, bet štai jam pasidarė kaž koks nepaprastas šiurpulis ir nepajėgė paimti. Kai atsipeikėjo, paklausė: "Nikodemai, ar nieko negirdėjai prieš iškasant savo pinigus?" Tas atsakė: "Sakė, kad tau vienam, be dalių." Tas nuleido rankas ir pasakė: "Ne man skirti šie pinigai." [Sutrumpinta, nes sakmė užrašytojos labai stilizuota.] (Švenčionėlių apyl. Užr. Aldona Jurkevičiūtė. LMD I 656/5).

KALBOS DALYKAI

REDAGUOJA
DR. P. JONIKAS

RAŠYTOJAMS DERA IR KALBĄ MOKĖTI

Pastaruoju laiku leidžiamas vienas neperiodinis literatūros ir kritikos reikalams skiriamas leidinys. Jis susirūpinęs mūsų literatūros, poezijos ir kritikos lygio pakėlimu.

Jo gerų siekimų neneigiant, teko pasidomėti pačia leidinio kalba. Atrodo, ar tik leidinio autoriai bei redaktoriai nebus pamiršę savo pastangų nukreipti ir į kalbinės kultūros lygio kėlimą, nes leidiny sutinkame nemažą kalbos ir rašybos klaidų, nevykusių lyčių. O kad kūrėjas, rašytojas turi gerai ir kalbą mokėti, tur būt, nesipriešins ir šio leidinio bendradarbiai. Žymusis romanistas, ne taip seniai miręs, Karl Vossler yra pasakęs, kad jei kūrėjas gerai nemoka kalbės, tai jis ne kuria, bet dako. Žinoma, tai taikytina ne tiek rašybai, kiek formų, o ypač posakių vartosenai.

Leidiny pasiskubinta sekti "Lietuvių kalbos vadovo" rašyba, bet toli gražu nenuosakiai: vietomis parašoma jablonskiškai, o kitur ir dar kitaip, "savaip".

Kalbos klaidų leidiny galėjo būti gerokai mažiau.

Čia išrašau pluoštą pavyzdžių, kartu juos ir pataisydamas.

1. Dėlto ši antologija *dabartinėje savo formoje* laikytina grynai populiaria dainų ir eilių knyga. — Turėtų būti: ...antologija *dabartinėje savo formoje* (dabartinės formos antologija)...

2. J. Aisčio ir A. Vaičiulaičio *Lietuvių Poezijos Antologija* turi dar vieną neįprastą bruožą. — T. b.: J. A. ir A. V. "Lietuvių poezijos antologija" (*Lietuvių poezijos antologija*) turi d. v. neįprastą bruožą. (Reikėtų mesti pratinimąsi, į anglosaksus nusižiūrėjus, veikalo bei rašinio antraštės žodžius rašyti pirmosiomis didžiosiomis raidėmis, o ne vieną pirmąjį žodį, kaip mes rašome).

3. ...iš tos skrynios rūksta ne tai dūmai, ne tai kas... — T. b.: "iš t. s. rūksta lyg dūmai, lyg kas..."

4. Iš tų iliustracijų pasimato dar viena dailininko silpnybė — neturėjimas supratimo apie šrifto vaidmenį grafikoje. — T. b.: ...silpnybė nesupratimas rašmenų (šrifto) vaidmens grafikoje.

5. Čempionas. — T. b.: Čempionas. (Idomu, kad ir "Lietuvių kalbos vadovo" rašybos besilaiką leidiniai neretai tokiais atvejais rašo su jotu).

6. *Hyacintas*. — T. b.: *Hyacintas*. (Bendrinius svetimos kilmės žodžius rašome iš tarties. Juoba nereikia rašyti tokių svetimos kilmės žodžių pusiau svetima, pusiau mūsiška rašyba: svetimaip, iš kilmės tektų jau rašyti ne tik su y, bet

4-NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, JULY 11, 1953

ir su h — *hyacinthas*; plg. gr. *hyakinthos*).

7. Andriušis užėmė tuščius, *peľjančius* kambarius. — T. b.: A. užėmė tuščius, *peľjančius* (peľjančius) kambarius. (Iš es. laiko lyties *peľja* sudaromas dalyvis *peľjas*, su i).

8. "Sudiev, kvietkeli!" *dabartiniam pavidale* tėra medžiaga dideliame epui. — T. b.: *Dabartinio pavidalo* "Sudiev, kvietkeli!" ("S. k." *dabartinio pavidalo*) tėra m. d. epui.

9. ...mažai *tesiskaito* su žmogaus psichologija. — T. b.: m. *tepauso* (*težiūri*) žmogaus psichologijos (arba: m. *tekreipia dėmesio* į žmogaus psichologiją).

10. Perskaitęs abi knygas jautiesi vaikščiojant kažkur. — T. b.: Perskaitęs abi knygas, jautiesi... (Reikalingas kablelis šalutiniam sakiniui atskirti nuo pagrindinio).

11. Ir šioji novelė, jei tai iš-

viso galima pavadinti novele, priklauso prie pavyzdinių. — T. b.: Ir šioji n., jei tai ir (*apskritai*) galima pavadinti novele. (Iš viso turi būti tiek jablonskiškai, tiek vadoviškai rašoma dviem žodžiais).

12. *Kaip* proporcijos jausmo stokos *pavyzdį* galėčiau nurodyti be galo ilgas ir nuobodžias įžangas. — T. b.: Proporcijos jausmo stokos *pavyzdžiu* (*pavyzdžiui*)...

13. *Statant* klausimą, kiek ir kokios pažangos autorius padarė, atsakymas būtų *sekantis*. — T. b.: *Keliant* klausimą

(*klausiant*)..., atsakymas būtų *šioks* (*toks*).

ATLIKTI, NE IŠPILDYTI

Jau nekartą buvo rašyta, jog koncertų ir parengimų aprašytojai nevykusiai vartoja žodį *išpildyti*: toks ir toks choras *išpildė* programą, pianistas *išpildė* tokio ir tokio kompozitoriaus kūrinį. Lietuviškai geriau čia sakyti *atliko*.

Atlikti, tiesa, gyvojoje kalboje iš dalies kitam tikslui vartojamas, bet lengvai yra pritaikomas ir kalbamajam reikalui.

PASIMATYKITE SU STANLEY LITVINU

APIE JŪSŲ INSULIACIJOS
PROBLEMAS
DABAR YRA LAIKAS ĮRENGTI
SAVO NAMĄ ŽIEMAI

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams materiolių.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

3039 SO. HALSTED STREET Tel. VICTORY 2-1272
STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI

ŠTAI KODĖL

Tamsta turėtum pasidėti savo santaupas į Chicago Savings and Loan Association, į vieną iš smarkiausiai augančių taupymo bendrovių.

1. Todėl,

kad CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION yra tvirta finansinė įstaiga, kurioje taupytojų pinigai yra vien tikslai saugiai ir pelningai investuojami į mažesnius gyvenamus namus lengvais mėnesiniais išmokėjimais, o dalis investuojama į Jungtinių Amerikos Valstybių Saving Bonds ir Federal Loan Bank Stock. Dar didesniai saugumui pas mus kiekvieno indėliai yra pilnai apdrausti iki \$10,000.00 by an Agency of the United States Government.

2. Todėl,

kad CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION visada išmokėjo ir išmoka pinigus pagal reikalavimą. Mūsų cash rezervai išmokėjimams, įskaitant investicijas į valdžios įstaigas ir Federal Home Loan Bank credit, yra virš \$6,000,000.00.

3. Todėl,

kad CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION raštinė yra viena gražiausių ir parankiausių bizniui atlikti. Netoli jos yra didžiausios automobilių įstaigos, departamentinės krautuvės, bankas, teatrai ir kitos rūšies biznio įstaigos. Mūsų taupytojai, lengvai ir greitai sutvarkę savo finansinius reikalus, gali nusipirkti kasdien reikalingas prekes.

4. Todėl,

kad CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION valdyba ir direktoriai sumaniai ir teisingai veda įstaigos biznį ir visada savo taupytojams išmoka aukštą dividendą.

5. Todėl

CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION kviečia Tamstą padėti savo santaupas pas mus, nes jos čia yra saugios, neša didelį pelną ir užtikrina šviesesnę ateitį.

Chicago Savings and Loan Association turtas paaugo per paskutinius 6 mėnesius nuo \$10,000,000.00 iki arti \$12,000,000.00. Chicago Savings and Loan Association valdyba, direktoriai ir visas raštinės štabas visiems bendrovės nariams ir rėmėjams taria širdingą acių už bendradarbiavimą ir paramą. Prašome ir toliau mus remti.

Liepos mėnesio proga. Pinigai padėti ne vėliau liepos 14 dienos gaus dividendą už visą mėnesį.

CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

6234 S. WESTERN AVE.

JOHN PAKEL, Prezidentas

CHICAGO 36, ILLINOIS

Phone: GROvehill 6-7575

MOTERIS SU AUKSINE ŠIRDIM

Kas iš šiauliškių jos nepažįsta, kas negirdėjo tų gražių legendų apie šimto vaikų motiną arba apie moterį su auksine širdim? O jina kukli, be galo kukli. Nieko per daug iš jos turinogo gyvenimo neišgausi, nebent tik tiek, kas pravartu žinoti mūsų jaunesniajai kartai.

Jinai — skautininkė Stanislava Venclauskienė. Ji gimė prieš 80 metų šiauliuose, ten ir mokėsi. Studijavo Rygoje. Ištekėjusi už advokato K. Venclausko, grįžo į Šiaulius. Pirmojo pasaulinio karo metu laikinai buvo išblokšta Rusijon. O dabar, visų tremtinių bendru keliu, yra atvykusi į JAV. Gyvena Waterbury, Conn., savo dukros Danutės globojama.

Venclauskienė dar pačioj savo jaunystėj buvo mūsų didžiųjų patriotų eilėse. Savo tėvo, 1863 m. sukilimo dalyvio, įkvėpta priešintis caristinės Rusijos priespaudai ir su viltim žiūrėti į Lietuvos ateitį, su tvirtu pasiryžimu ji dirbo lietuvybei. Ji skleidė lietuvišką spaudą, ji organizavo vakarus ir pati juose vaidino. Ji dalyvavo slaptuose lietuvių veikėjų suvažiavimuose

ir darbuose.

Atgavus Lietuvai nepriklausomybę, ji aktingai reišėsi visuomeniniam lietuvių gyvenime. Čia ji švietimo darbuotoja, čia jaunimo organizacijų ir kitų darbų rėmėja. Ji vienintelė moteris pakartotinai išrenkama į Šiaulių Miesto Tarybą. Ji Šiaulių gimnazijos tėvų komiteto ilgametė narė ir pirmininkė, ji Skautų S-gos Tarybos narė. Tačiau ne vien už tai šiandien su pagarba minim jos vardą, ne vien dėlto įdomios pasakos eina iš lūpų į lūpas apie ją ir jos gyvenimą.

Karo audrų numiokotam krašte atsirado daug našlaičių, daug suvargintų šeimų, tačiau norinčių savo vaikus leisti į mokslą. Ir štai Venclauskienė plačiai atidarė našlaičiams savo namų duris. Ji kasdien išyirdavo didelį kiekį maistingos sriubos, kad alkani moksleiviai galėtų pasisotinti. Ji susirgusiems studentams sudarydavo sąlygas sveikatai pataisyti. O kiek našlių su vaikais, senelių, ligonių, kuriuos ji šelpė ir visai išlaikė šalia savo namų.

Jos auklėtinių skaičius nuolat auga. (Tęsinys 12-me psl.)

UŽEIKITE KIEKVIENĄ ALGOS DIENĄ!

Tik tie tikrai laimi taupymo programoje, kurie reguliariai pas mus ateina ir pasideda sutapas savo apdraustose sąskaitose. Jūs taip pat laimėsite atidarydami taupymo sąskaitą ir taupydami reguliariai. Pabandykite tai tuojau. Procentai mokami nuo mėnesio 1 dienos už tas sutapas, kurios į naujas ar jau turimas sąskaitas įnešamos ligi mėnesio 10 dienos.

UNIVERSAL SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted Street Chicago 8, Ill.
Telefonas: HAYmarket 1-2028

VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais ir penktadieniais nuo 9 ryto iki 4 val. vakaro. Ketvirtadieniais nuo 9 ryto iki 8 vakaro. Trečiadieniais uždaryta. Šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 3 val. po pietų.

Diena Ateis - Būsi Linksma Sutaupes

Taigi pradėk taupyti šioje lietuviškoje įstaigoje.

— BRIGHTON SAVINGS moka 3% pelno

Kiekvieno taupytojo indėlial yra apdrausti iki \$10,000.00

BRIGHTON SAVINGS and LOAN ASS'N.

4071 Archer Ave., į vakarus nuo California Ave.
Telefonas: LAfayette 3-8248

CHARLES ŽEKAS, Secretary

OFISO VALANDOS:

Pirmad., Antrad., Penktad. ir šeštad. 9:00 ryte iki 4:30 po pietų. Trečiad. 9:00 ryte iki 12 v. dieną. Ketvirt. 9:00 ryte iki 8:00 vak.

LIETUVIŠKĄ DUONĄ

įvairius kepsnius kepa iš tremties atvykęs patyręs
Lietuvoje kepėjas - specialistas

ALEKSAS GAIDJURGIS

STAR BAKERY

738 West 31st Street

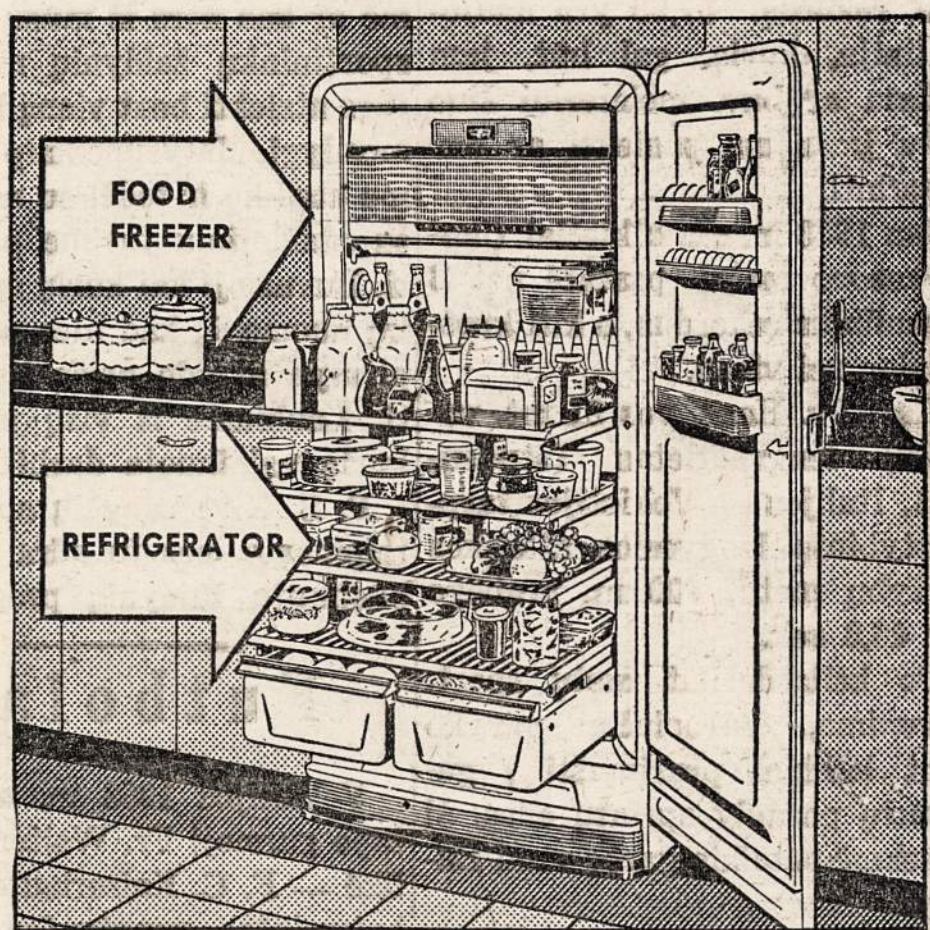
Telef.: CALumet 5-2173

(Tik pusė bloko į rytus nuo Halsted St.)

PRIMAMI ĮVAIRŪS SPECIALŪS UŽSAKYMAI

Here!

Famous Cycla-matic Frigidaire with the "NEW IDEAS"!

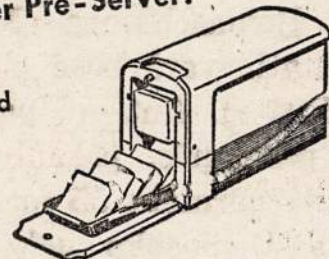
With low down payment,
small monthly payments,
BIG trade-in allowance!

Model IS-106
LIBERAL TRADE-IN
ALLOWANCE

See the wonderful new Butter Pre-Server!

What an idea! Keeps butter at
safe temperatures—serves it sliced
in easy-spreading pats!

Another Cycla-matic
NEW IDEA!

- Big separate Food Freezer holds up to 47 pounds of frozen foods
- Roomy fresh-food compartment with automatic, safe Levelcold—and Cycla-matic Defrosting that banishes frost before it collects
- Famous Frigidaire Roll-to-You Shelves—sturdy, rust-proof, all aluminum—glide out all the way
- Quickube Ice Trays with Instant Tray and Cube Release
- Dozens of great new ideas for smoother, better food-keeping service!
- Powered by the Meter-Miser—best-known cold-maker of them all
- Built and backed by Frigidaire and General Motors

SRF7-34

ASK ABOUT ALL THE NEW FRIGIDAIREs FOR 1953!

ILLINOIS FURNITURE AND RADIO COMPANY

1570 N. Milwaukee Ave. Humboldt 9-1600

GARSINKITĖS NAUJIENOSE

5—NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.—SATURDAY, JULY 11, 1953

SPORTO

PASAULIS

Redaguoja:
REDAKČ. KOLEKTYVAS

Atsak. Redaktorius:
BR. KETURAKIS

Rankraščius siusti: SPORTO PASAULIS
5647 S. Rockwell St., Chicago, Ill. arba 2325 S. 11th St., Milwaukee, Wis.

LENGVOJI ATLETIKA

Ilgasis Walt Davis, žinoma, kad amerikietis, kurio ūgis net 2,04 m. ir "menkutis" 225 lbs. svoris, pradėjo atsiekti užsibrėžtą pasekmę, šuolio į aukštį pasaulinį rekordą. 2,12 cm. naujas pasaulio rekordas yra fenomenalus. Pirmu šuoliu numetė kūnu (kartelę), antru sukliudė ranka, bet trečiasis pavyko visai švariai. Ankstyvesnis 2,11 (2,108) irgi priklausė jo tautiečiui Les Steers nuo 1941 m. W. Davis yra Helsinkio olimpiados nugalėtojas.

Sam Iness, indėnų kilmės kraujo, amerikietis neatsilikdamas nuo baltųjų, pagerino Fortune Gardien disko metimo pasaulio rekordą. 57,93 yra naujoji linija, kurią, gal būt, jam pačiam ar buv. meisteriui šiuo metu įmanoma pasiekti ar dar pagerinti.

Jau 1953 m. amerikiečiai (lauko sezono metu) pastatė net 3 pasaulinius rekordus, o kiti kraštai dar nei vieno.

Karl Fr. Haas, vos 21 mt. vokiečių lengvaatletas (studentas), Italijos — Vokietijos tarpvalstybinių lengvosios atletikos varžybų metu, 400 m. prabėgo per 46,3 sek.

Po keliasdešimt metų sport. gyvenimo, europiečiui pavyko bent laikinai prasimušti į geriausių pasaulio sprintų eiles. Ši pasekmė suteikia garbę visai Europai.

Švedų bėgikas Karlsson 1500 m. prabėgo per 3:44,2 ir suomis Johansson — 3:45,2. Tai stipriausios vidutinių nuotolių jėgos visame 1953 m. pavasario sezone.

Helsinkio laureatė, disko mėtyme, Romaschkowa Maskvos lengv. atl. varžybose nusiviedė net 55,26 m. Antroji, pagal gerumą pasekmės, pasaulio moteris, kuri permeta 55 m. ribą.

Rusas Denisenko suoly su kartimi pakartojo Europos rekordą (4,44 m.). 1952 m. Helsinkio olimp. žaidimų metu ši aukštį pasiekė švedas Lunberg, kuriam ir Europos rek. priklauso.

Berlyne viena jaunoji lengvaatletė, pavardė tikrai lietuviška, Baukus, 100 m. prabėgo per 12,3 sek. Gal rytprūsių ar klaipečių auginta, o gal ir tikroji nuklydusi dypukė. Vertėtų pasiteirauti iš kur kilusi.

Geriausias JAV 800 m. bėgikas, kelių olimpiadų nugalėtojas, Mell Whitfield, smarkiai "apsiskandalino" garsiajame sporto krašte — Švedijoje.

M. W. paprašė \$200 už dalyvavimą 1000 m. bėgime ir dar \$100 jeigu bus pagerintas pasaulio rekordas.

Švedų porto vadovybė karštu protestu tiesiog į A. A. U., raštą ir ICO (Tarpt. Olimp. Komitetui), kad išneštų sprendimą dėl negarbingo amerikiečio el-

6—NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, JULY 11, 1953

gesio. Vokietijos lengv. atl. pirmenybėms yra nustatytos šios normos:

Vyrams: 100 — 10,9; 200 — 22,8; 400 — 49,9; 800 — 1:57; 1500 — 4:0,1; 5000 — 15:30; 10,000 — 33:10. Šuolis į tolį — 6,80; šuolis į aukštį — 1,80; rutulio stūmimas — 13,80; disko mėt. — 41,0; ieties — 55,0. 10 klm. ėjimas — 53:30.

Moterims: 100 — 12,7; 200 — 26,9; šuolis į tolį — 5,25; šuolis į aukštį — 1,48; rutulio st. — 11,20; disko met. — 36,0; ieties — 37,0.

Šias pasėkmes paduodame sportininkų dėmesiui ir lauksime ar kas nors iš mūsų lietuvių sportininkų žaidynių metu pajėgs atsiekti bent vieną kitą normos lygį. Matysime kaip toli esame atsilikę ir todėl su nepaprastu atsidėjimu turime pasitempti. Buvusioji kai kurių sportininkų nuomonė, kad mes pažengėm pirmyn atrodo nevisai įtikinanti. Laukiame iš visų pažangos, kurią vainikuoja darbštumas.

P. S. Kitų rungčių normų netalpiname, nes jų nėra ir mūsų būsimųjų žaidynių programoje.

Futbolas

Vokietijos 1953 m. meisteriu tapo garsioji Fr. Walter vienuolikė — F. C. Kaiserlautern, kuri baigminėse rungtynėse lengvai sukirto VFB Stuttgart 4:1.

Rungtynės buvo aukšto lygio ir 80,000 berlyniečių žiūrovų, plačios apimties olimpiniam stadione, su pasigėrėjimu stebėjo permainingus davinčius ir atkaklų abiejų pusių kovojojiškumą.

Fr. Walter buvo geriausiu aikštėje puoliku. Spaudos atsiliepimai labai palankūs.

Kopenhagoje švedų futbolo rinktinė nugalė danus 3:1 (1:0).

Antrajam kėliniui prasidėjus pasekmė buvo išlyginta, bet švedai smarkiai atakuodami Tillberg įvarčiais užtikrina pergalę. Rungtynės stebėjo 42,000 žiūrovų.

Berne danai atsigriebia prieš šveicarų rinktinę ir 4:1 rezultatu eliminuoja šeimininkus.

Norvegijoje (Oslo), priešžaismiuose pasaulinėms p-bėms I grupėje, Saaro rinktinė, garsiajame Bislet stadione, nelauktaimai laimi prieš stiprius norvegus 3:2 (2:2). Rungtynės stebėjo ir Vokietijos treneris Herbergeris, nes rugpjūčio 19 d. vokiečių vyrams teks kovoti irgi prieš norvegus, kurie vokiečiams labai "nemalonu" prisiminti iš Berlyno olimpiados, kur 2:0 pasekmė išnešė Reicho rinktinę iš tolimesnių rungtynių.

PATIKSLINIMAS

Š. m. birželio mėn. 29 d. "Naujienu" Nr. 152, "Sporto Pasaulyje" tilpusiame straipsnyje "Europos krepšinio pirmenybės

PRANAS SKRIPKAUSKAS
pirmasis tremtinys Illinois valstybėje atidares kirpykla
FRANK'S BARBER SHOP
KAMPAS 44-tos ir SO. WESTERN AVE.
Meistriškai ir tvarkingai atliekamas darbas.
Kasdien nuo 4 iki 7 val. vak. Šeštadieniais visą dieną.

Let Us Remodel Your Old FUR COAT
Into a New
FUR LINED CLOTH COAT
Beautiful All-Wool Fabrics! Lovely Colors! Smart, New Styles!

Open Daily 9 to 6 Mon. 9 to 7

for **\$68⁰⁰**
Only
Come in or phone DEARBORN 2-2442 for FREE Bonded Pickup

MICHAEL TASCARIS
Furs
22 W. MADISON ST.—3rd Floor
25 YEARS OF FUR COAT DESIGNING

GET THE GAS HEATER BACKED BY
\$38,342,000
OF HEATER EXPERIENCE

as different from ordinary heaters as Television is from Radio!

NO MONEY DOWN
\$1.00
A WEEK

Sieglers
PATENTED AUTOMATIC
GAS HEATER

GUARANTEED ELECTRIC APPLIANCE
and FURNITURE CO.

2876 West Cermak Rd.

Bishop 7-3333

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

SAUGESNĖS vietos taupymui niekur nerassite. Kiekviena sąskaita apdrausta iki \$10,000. Penkiasdešimt penki metai patyrimo ir draugiško pataravimo.

DISTRICT SAVINGS

Štabas kalba lietuviškai

and LOAN ASSOCIATION

3430 South Halsted Street

Maskvoje", kurio autorius V. G. įvyko klaida liečianti lietuvių dalyvavimą Sov. Sąjungos krepšinio rinktinėje. Autorius V. G. mums specialiai praneša, kad remiantis tiksliais duomenimis Maskvoje buvusių, už Rusijos rinktinę žaidė ne tik Butautas, bet ir Lagunevičius su Petkevičium. "Sp. Pas." Red.

Tribūnos bokštelis

Neapsižiūrėjimas ar bloga valia!

"Draugo" skiltyse skaitėme, kad jų metinis piknikas numatytas rugsėjo mėn. 7 d. Kaip žinome, tuo metu įvyksta Šiaur. Amerikos lietuvių III-čios sportinės žaidynės, kurios pagal pasiruošimą ir atitinkamų pagalbinių organų sudarymą šioms žaidynėms praversti, bus visos Chicago ir artimesnių vietovių dėmesio centre.

Suvažiavęs sportinis jaunimas ir ruošėjai nori, kad jų darbo ir pasiruošimo pastangomis pasidžiaugtų visi lietuviai ir kad pasiruošimo išlaidos, kurias be jokios tiesioginės paramos numatoma padengti tik nuoširdžios ir jaunimą mylinčios bendruomenės, bus lyginamos aukų pagrindu. Todėl tuo laiku betkoks kitų organizacijų parengimas, kai Vyr. FAS K-o ši varžybų — žaidynių data jau numatyta ir paskelbta net prieš 10 mėn., atrodytų sąmoningu kludymu ir noru pakenkti.

Pats organizacijų kultūrinių parengimų ar pobūvių ruošimas laikosi to principo, kad nepakenkti ir neišklaidyti žiūrovų po keletą įvairias vietas ir nesudaryti ruošėjams nuostolių.

Toks "Draugo" pikniko ruošėjų žingsnis tenka skaityti neapsižiūrėjimu ar bloga valia.

V. R.

YOU'LL HAVE TO SEE IT
TO BELIEVE IT!

BRAND-NEW G-E!

Actually 2 Appliances in 1

FEATURING
ROTO-COLD
REFRIGERATION

\$189
and up

Model LH-11K-11 cu ft
REFRIGERATOR-FREEZER

only \$2.00 per week
after down payment

Roto-Cold gives you more uniform temperature throughout the entire refrigerator! In the separately insulated, separately refrigerated Freezer and Refrigerator you get just the right amount of cold in any climate!

No Defrosting necessary in the refrigerator section! Frost never even builds up! Moist-Cold keeps food extra-fresh without covering! ROOMIER THAN EVER! This General Electric Refrigerator-Freezer has 39% more food space per sq. ft. of floor space occupied than older models.

STOP IN
AND SEE IT
TODAY!

Šioje Bertulio ir Raudonio vadovaujamoje lietuvių baldų krantuvėje lengvomis sąlygomis galite įsigyti naujausius šaldytuvus ir namams reikalingus baldus. Užėikite, pamatykite prekes, sužinokite kainas ir patirkite sąlygas.

Authorized Dealer

GENERAL ELECTRIC
APPLIANCES

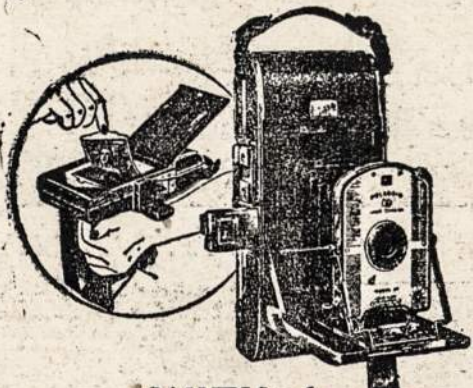
ROOSEVELT FURNITURE CO.

2310 West Roosevelt Road

Tel.: SEeley 3-4711

Krantuvė atidaryta sekmadieniais nuo 11 iki 4:30 po pietų.

60 seconds
from snap to print

WITH A
POLAROID®
LAND* CAMERA

It's a thrill to see your clear black and white pictures a minute after you snap them. You'll make better pictures, too—for when you see the results on the spot it's easy to improve lighting, composition and pose. Anyone can take them... the camera and film do all the work!

\$89.75 on easy terms
if you like

ALPINE CAMERA
COMPANY

4119 West North Avenue

*Invented by Dr. Edwin H. Land
Polaroid® by Polaroid Corporation

Skaitykite "N-nas"

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

Rekordas...

- ★ Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- ★ Nuo 1905 metų ši bendrovė pergyveno karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes ir savo taupytojams išmokėjo kiekviettą sutaupytą dolerį
- ★ Aukštus dividendus išmokėjo visada be perstoimo
- ★ Partrauksim jūsų pinigus iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.

Nelaukit—Pradėkit Taupyti Šiandien!

Istaigos valandos: Kasdien nuo 9-tos ryto iki 5 val. po pietų, Ketvirtadieniais nuo 9-tos valandos ryto iki 8 val. vakaro, Trečiadieniais visai neatidaroma.

SAVINGS
INSURED
UP TO
\$10,000

MUTUAL
FEDERAL
SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

2202 W. Cermak Rd. • Chicago 8, Ill.
JOHN J. KAZANAUSKAS, Pres. • Tel. V.egle 7-7747

A-bombų sprogimų pasekmės

Kaikurių mokslininkų tyrimai pateikia įdomių davyčių apie atominių bombų sprogimų pasekmes, kurios yra platesnio pobūdžio, negu buvo galvota iki šiol. Esseno (Vokietija) Fizikos Instituto profesorius Dr. Riezler konstatavo, kad radioaktyviųjų medžiagų dalelės plačiai pasklęsta aplink visą žemės rutulį po kiekvieno atominės bombos išsprogdinimo. Tyrinėjant tas radioaktyvias medžiagas, profesorius teigia, galima bet kurioje žemės vietoje nustatyti ne tik kur nors išsprogdintos atominės bombos tikslią datą, bet taip pat ir jos stiprumą bei pačios sprogtamosios medžiagos rūšį.

Profesorius Riezler teigia, kad, kaip taisyklė, praėjus 9 dienoms nuo atominės bombos išsprogdinimo Amerikoje, Vokietijos ore pastebimas radioaktyviųjų dalelių padidėjimas, iš kurio padaryti anksčiau minėti skaičiavimai atitinka faktinius davykus. Jis pripažįsta, kad tiksliai regis-

Nauja Illinois Lietuvių Mokytojų S-gos valdyba

Š. m. gegužės mėn. 24 d. naujai išrinkta valdyba pasiskirstė pareigoms taip: pirm. Jonas Kavaliūnas, 4716 S. Marshfield Ave., Bishop 7-6396; vicepirm. Antanas Gulbinskas, 6324 So. Bishop St., PR 6-6476; kasininkas Birutė Lesevičiūtė, 4126 So. Rockwell St., VI 7-4911; sekretorius Viktoras Binkis, 2452 W. 46 Pl., YA 7-0496 ir vaikų radijo valandėlės vedėjas Juozas Tamulevičius, 2428 So. Lawndale Ave. CR 7-6710.

Mes nuoširdžiai kviečiame kolegas mokytojus aktyviau prisidėti prie mūsų darbo, t. y. jaunimo teatro ir radijo valandėlių išlaikymo — kas darbu, kas au-

Valdyba

truojant tuos apskaičiavimus, galima puikiai sekti atskirų kraštų pažangą atominių bombų kokybės srityje. Ir Amerika ir Sovietų Sąjunga galinčios sekti ir be šnipų pagalbos.

Kas NAUJIENŲ nėra lietuš. Dar ne pilnai apsišvietęs, O NAUJIENŲ tiesos žodis tikrą kelią jiems parodys.

Pirmieji tremtiniai — TOLIUŠ ŠLUTAS ir JONAS TALANDIS LIETUVIŠKOJE AUTOMOBILIŲ PREKYBOJE

Turi didėli įvairių mašinų pasirinkimą:

BUICK • CHEVROLET
CHRYSLER • DODGE
FORD • OLDSMOBILE
PLYMOUTH • PONTIAC

Sąžininga pagalba visais mašinų klausimais. Nemokančius išmokome važiuoti ir išrūpiname visus leidimus. Draugiškos išmokėjimo sąlygos

HARMONY MOTORS

5805-07 S. Western Ave. Tel. REpublic 7-6480

SKIP'S LIQUORS

5511 SOUTH DAMEN AVE.
WALBROOK 5-8202

WHITE BEAR BEER	\$329
Case of 24—12 oz. Bottles	
BISQUIT IMPORTED	\$509
FRENCH COGNAC	Fifth
HEINEKENS IMPORTED HOLLAND BEER	\$725
Case of 24—12 oz. Bottles	
CINZANO VERMOUTH	\$149
SWEET OR DRY	Fifth
190 PROOF	\$499
GRAIN ALCOHOL	Fifth
ASBACH URALT 8 YR. OLD	\$539
IMPORTED GERMAN BRANDY, Fifth	
IMPORTED KIJFA	\$169
DANISH CHERRY WINE	Fifth
IMPORTED FRENCH	\$319
BRANDY	Fifth
WHITE HORSE	\$459
SCOTCH	Fifth
OLD ANGUS	\$389
SCOTCH	Fifth

LOWEST CASE PRICES IN TOWN

GARSINKITĖS "NAUJIENOSE"

8—NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.—SATURDAY, JULY 11, 1953

Jei keliatės į kitą butą ar miestą, esu pasiruošęs saugiai ir tvarkingai pervežti daiktus

Ilgu metų patyrimas, pigus ir sąžiningas patarnavimas.

JUOZAS NAUJOKAITIS

6819 So. Rockwell St. WALBROOK 5-9209
Neatsiliepus, skambinkite LAFayette 3-9754.

Nacionalinė Visuotinoji Apdraudos Brokerių

APDRAUDA

Siūlome saviems Amerikos lietuviams klientams puikiausią biznio, sveikatos, ugnies, automobilių, nelaimių, įsipareigojimų ir langų stiklų apdraudą, kurią galima įsigyti mėnesiniais išmokėjimais.

Platesnių informacijų kreipkitės arba užėikite pas

MR. JOHN SEKERKA, JR.

2616 Milwaukee Ave. EVERGLADE 4-0800

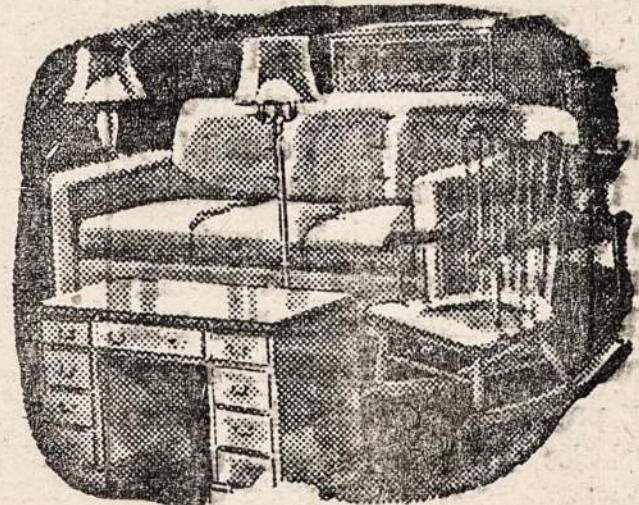
Atidaryta kasdien nuo 9 iki 9; sekmadieniais iki 7.

Lietuvių Krautuvė didelis pasirinkimas

Baldai, šaldytuvai, pečiai, skalbiamos mašinos, lovos, matrasai, kilimai, radijo, televizijos setai, baldai vaikučiams.

ZEMOS KAINOS
LENGVI IŠMOKEJIMAI
TUOJAU PRISTATOMA

Baldai pagal užsakymą.

ROOSEVELT FURNITURE CO., INC.

2310 W. ROOSEVELT ROAD

Tel.: SEeley 3-4711

Krautuvė atidaryta sekmadieniais nuo 11 iki 4:30.

Taupyk Tvirčiausioj Amerikos Įstaigoj

STANDARD FEDERAL turtas virš \$38,000,000.00
Atsargos Fondas virš \$3,250,000.00

STANDARD FEDERAL yra Federal Savings and Loan Insurance Corp. ir Federal Home Loan Bank System narys.

Istaigos valandos: Kasdien nuo 9 val. ryto iki 4 val. po pietų.
Ketvirtadieniais nuo 9 val. ryto iki 8 val. vakaro.
Trečiadieniais visai neatidaroma.

JUSTIN MACKIEWICH, President and Manager

STANDARD FEDERAL SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION
OF CHICAGO

4192 ARCHER AVE., CHICAGO 32
PHONE: VIRginia 7-1141

BUICK'AS

"LIETUVIŠKAS"

AUTOMOBILIS

EMILS SKUJENIEKS SUSILAUKĖ 50 METŲ AMŽIAUS

LLV garbės narys ir Centro Valdybos narys rašytojas Emils Skujeniekas š. m. birželio mėn. 26 d. susilaukė 50 metų amžiaus. Jo visas gyvenimas buvo pašvęstas literatūrai ir mūsų brolių tautų susiartinimui.

E. Skujeniekas gimęs Bauske 1903 m. Ten pradėjo lankyti ir mokyklą. Laikė pirmojo pasaulinio karo, vokiečiams įsiveržus į Kuržemę, jo tėvai 1915 metais persikelia į Lietuvą, kur apsigyvena Biržų apskrity. Skujeniekas greit išmoksta lietuviškai, bet mokslą tęsti vyksta į Latviją, pradžioje mokydamasis toliau Bauske, vėliau — Rygos miesto 2 gimnazijoje. Latvijos nepriklausomybės kovų metu Skujeniekas 1919 m. spalio mėn. stoja savanoriu kariuomenėn ir dalyvauja kautynėse prieš bermontininkus. Laisvės karui pasibaigus, Skujeniekas grįžta gimnazijos suolan, baigia mokslus 1922 m. Bauske ir grįžta Lietuvon pas tėvus. Keturis metus Skujeniekas dirba kaip pradžios mokyklos mokytojas Biržų apskrity įvairiose vietose. Darbas Lietuvos kaime leidžia jam paskeisti lietuvių kalbos lobyne ir persisunkti lietuvių tautos dvasia. Tokia proga nepasitaikė kitiems latvių kultūrininkams, kurie vėliau veikė lietuvių ir latvių susiartinimo bare. Skujeniekas pamilsta Lietuvą, ji tampa jam antrąja tėvyne, teisingiau — ta pačia tėvyne. Jis įžvelgia, kad Lietuva ir Latvija yra seserys, aisčių tautos nežuvusios dvasios tik dvejopi pasireiškimai. 1925 m. Skujeniekas tėvai grįžta atgal Latvijon, o jis pats trys metus vėliau. Iki Latvijos nepriklausomybės galo Skujeniekas gyvena Rygoj ir darbuojasi kaip žurnalistas ir literatas tiek latvių, tiek lietuvių spaudoj.

Lietuvių ir latvių tautos yra kilusios iš bendro tautinio kamieno. Šimtmečius jos gyvena kaiminystėj, bendroji siena yra 570 km. ilgumo, ir ji nesitiesia per kalnynus ar vandenynus. Visai neįmanoma ji eina per Augštaičių kalvas, Zemgalės lygumą ir Ventą. Bet kiek lietuvių pažįsta latvių gyvenimą, jų kultūrą ir literatūrą? Tas pats ir atvirkščiai. Kiek turime abiejų kalbų žinovų? Ar turime bent vieną plačiosioms masėms pritaikytą vadovėlį, kaip lietuvis galėtų išmokti latviškai, ar latvis lietuviškai? Lietuviai ir lat-

viai visą laiką gyveno nusukę vienas kitam nugaras. Taigi, mūsų orientacijoje randasi didelis ir nenatūralus defektas. Šį defektą Skujeniekas pastebėjo jau savo jaunystėj, aplinkybėmis nuvedus jį į Lietuvą. Ne tautinės ideologijos įkvėptas, ne politinės programos paragintas, bet tautinio jausmo skatinamas jis pradėjo statyti tiltą tarp lietuvių ir latvių. Trisdešimt metų Skujeniekas veikia šiame bare, versdamas lietuvių literatūrą latviškai ir latvių — lietuviškai, o kartu kaip rašytojas vykdydamas ir savo asmenišką pašaukimą.

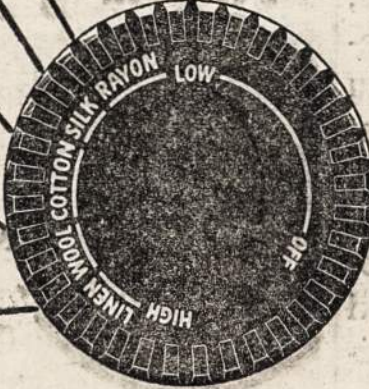
Lietuvių spaudoj Skujeniekas pradeda veikti jau 1922 metais, gi latvių — vienus metus vėliau. Jis verčia lietuvių kalbon Rainio eilėraščius. Metams bėgant, Skujeniekas išvertė iš lietuvių kalbos apie 15 romanų, 5 didelius scenos veikalus ir nesuskaitomą kiekį kitų. Vien tremtį jis yra vertęs daugiau kaip 25 lietuvių autorius. Nėra nė vieno žymesnio lietuvių rašytojo, kurio bent po vieną kūrinį Skujeniekas nebūtų išvertęs — ar tai poezija ar proza, ar drama. Iš didesnių vertimų reikia paminėti Vinco Ramono "Kryžius", o dabar kaip tik užbaigiama versti "Dulkės raudonam saulėly- (Tęsinys 10 psl.)

New Features Make Ironing Easier
The **HOOVER** Iron \$13.95

including
excise tax

Safe and sure for
ALL fabrics

The big Safety-Set Dial gives precision heat settings that are safe and sure for all fabrics. Kool-zone / handle designed for greater hand comfort. Even heat soleplate, low angle bevel for buttons and ruffles, many other advanced features.

**Guaranteed Electric Appliance and
Furniture Company**

2876 W. Cermak Rd.

Blshop 7-3333

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

AL ZABAWA, President

OF

ARCHER KEDZIE NASH

Chicago's Newest Authorized

NASH DEALER

PERSONALLY THANKS THE READERS OF

NAUJIENOS

FOR THEIR PATRONAGE

ARCHER KEDZIE NASH

4391 ARCHER AVENUE

**SIUNTINIAI Į
LIETUVĄ**

visus mokesčius
čia sumokėjus

100% apdrausta

**DRABUZIAI
GYDUOLĖS**

ir t. t.

Jūsų giminės gauna be
jokių įjems išlaidų

**CENTRAL PARCEL
SERVICE, INC.**

220 SO. STATE ST., CHICAGO
Tel. WAbash 2-9354

Atdara šeštadien. iki 1:30 popiet.

(Tęsinys iš 9 psl.)

dy". Daugiausia jis vertęs Brazdžionio, Inčiūros, Vaičiulaičio ir Aisčio kūrimus. Jo paties sukurti darbai: du novelių rinkiniai, apie 50 apysakų, viena poëma, apie 400 eilėraščių ir trys scenos veikalai. Skujenieko lietuvių literatūros vertimai panaudoti teatro vaidinimams, radijofonui ir išmėtyti spaudoj, todėl jo nuveiktasis darbas nėra taip gerai matomas. Skujenieks dar yra pačiam kūrimo stiprumė ir, nežiūrint praeito sunkaus tremties kelio, su didele energija veikia toliau.

Skujenieks buvo ne tik literatas, žurnalistas ir redaktorius, jis gyvai dalyvavo ir visuomeniniame darbe. Jis buvo nariu Rygoj keliuose rašytojų ir menininkų rateliuose ir draugijose. 1930 m. jis buvo specialiai pakviestas nariu Lietuvių Rašytojų Draugijos, kurioj veikia iki šioliai. Tremty Skujenieks prisidėjo atgaivinant Latvių Spaudos Draugiją, bet ypatingai nusipelnė LLV veiklai atnaujinti ir išplėsti, nes tai yra jo širdies reikalas. Tremty jis visą laiką buvo LLV Centro Valdybos narys, vedė Spaudos Biurą, išleido LLV spaudos biuletenių, įstei-

gė ir vedė LLV Gesthachto skyrių, o trumpesni laiką vadovavo ir Pinnebergo skyriui. Amerikoje jis įsteigė LLV Clevelando skyrių. LLV delegatų konferencija Rotenburge, pripažindama Skujenieko nuopelnus susiartinimo darbe, išrinko jį kartu su Dr. V. Vydūnu, prof. M. Biržiška, min. Sp. Paegle ir F. Kirša LLV garbės nariu.

Latvių Lietuvių Vienybė sveikina savo garbės narį ir energingą veikėją, sulaukusį 50 metų amžiaus, ir linki daug ištvermės ir pasisekimo tolimesniame darbe. —Aistija

VICTOR BALANDA

Real Estate
Loans
Mortgages
Notary Public
3133 S. Halsted
Chicago 8, Ill.
Tel. DA 6-3859

Norėdami pirkti ar parduoti namą ar biznį pasimatykite su mumis. Turime namų ir biznių visose Chicago kolonijose.

Kas skaito, rašo —
"Naujienas" išsirašo.

SOTUS ALKANAM PADĖK

AID OVERSEAS, INC., 3133 S. Halsted St., Chicago 8, Ill. DA 6-3859
Bendrovė siunčia maisto siuntinius į Vokietiją ir kitus kraštus, išskyrus SSRS. Pristatymas trunka apie 17 d., nes siuntiniai siunčiami iš Europos sandėlių. Pilnas draudimas. Reikalaukit pilno siuntinių sąrašo.

NELAUKITE — RYTOJ GALI BUTI PERVELU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius, ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimėi ištikus, neturėsite jokių nemalonumų.
"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc

222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1043
Telefonas Central 6-5208

Generaliai Agentai šių Kompanijų:
COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

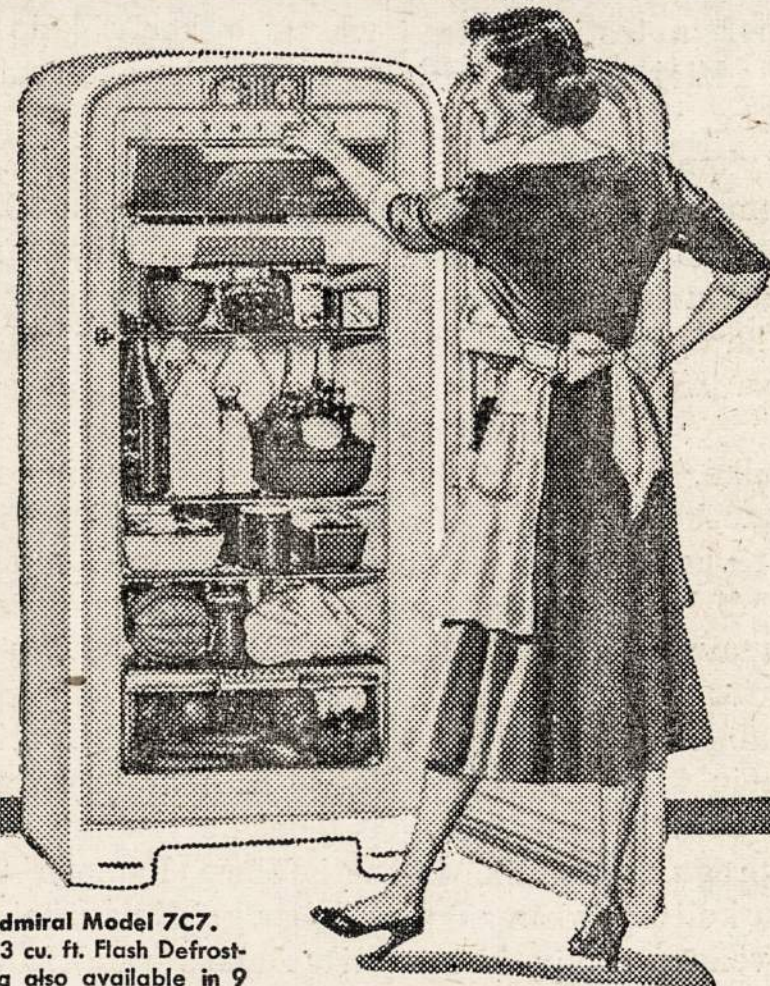
KUR GALIMA UŽSISAKYTI 'DARBA'

Žurnalo "Darbas" metinė prenumerata \$1; pavienio numerio kaina 25c. Lietuvių Darbininkų Draugijos nariai žurnalą gauna nemokamai. Skaitytojų patogumui, sekamos įstaigos bei asmenys sutiko platinti "Darbą", t. y. priimti prenumeratas ir pardavinėti pavienius numerius:

CHICAGOJE: (1) "Naujienos", 1739 So. Halsted St.
(2) V. B. Ambrose, 927 W. 34 Pl., Chicago 8, Ill.
(3) J. Kundrod, 3902 So. Albany Ave., Chicago 32, Ill.
DETROIT: A. Kulesienė, 3948 Risdon, Detroit 16, Mich.
BROOKLYNE: (1) A. Buivydienė, 8620—75th St., Woodhaven, L. I.
(2) B. Spudienė, 8833 Elert Lane, Woodhaven.
CARNEGIE, PA.: Mrs. E. Shurmaitis, 708 Doolittle St., E. Carnegie
CLEVELAND: W. Ukertis, 1322 E. 89th St., Cleveland 6.
BALTIMORE: K. Matuliaskas, 1519 W. Lombard St., Baltimore 23
AKRON, OHIO: N. Trumpikas, 773 Bisson Ave., Akron 7.
PHILADELPHIA: Wm. Burton, 2014 Orthodox St.
ROCKFORD, ILL.: Rose Buches, 512 Brook Road.
SHAMOKIN, PA.: J. D. Taunis, 411 No. Shamokin St.
WILKES-BARRE, PA.: J. V. Stanislovaitis, 86 Amherst Ave.
MONTELO, MASS.: (1) K. Venslauskas, 12 Andover St.
(2) P. Krušas, 141 Sawtell Ave.
CAMBRIDGE, MASS.: (1) L. Silkinis, 783 Main St.
(2) Vincent Spa, 233 Portland St.
NORWOOD, MASS.: F. Ramon, 1118 Washington St.
SOUTH BOSTON: "Keleivis", 636 Broadway
KANADOJE: (1) K. Lukoševičius, 35 Wilson St., Hamilton, Ontario, Canada.
(2) P. Shimelaitis, 1271 Alard St., Verdun, (Montreal)
ANGLIJOJE: A. Zamžickas, 26 Devonport Rd., London W 12 Eng'd.
AUSTRALIJOJE: "Australijos Lietuvis", 35 Cator St., West Hindmarsh, Adelaide, S. E. Australia.

Bet parankiausia užsisakyti tiesiog, rašant laišką ir siunčiant pinigų Lietuvių Darbininkų Draugijos Sekretoriui šiuo adresu:
N. JONUŠKA, 15 Cotton St., Roslindale, Mass.

Defrosts in 7 minutes!

Admiral Model 7C7.
7.3 cu. ft. Flash Defrosting also available in 9 and 11 cu. ft. models.

Admiral Flash Defrosting ONLY \$269⁹⁵

It's Automatic Defrosting at your convenience

You choose the time. Defrost faster, easier than ever before with Admiral 7-Minute Flash Defrosting! No clock, dials or timers to set. Just push a button and this Admiral defrosts itself completely... then turns itself back on again when the job is done. It happens so fast frozen foods never have time to melt. Saves you time, work, and money.

SOLTIS HOME APPLIANCES AND FURNITURE

2647 West 51st Street HEMLOCK 4-7095
OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS.

Susivienijimas Lietuvių Amerikoje

KVIEČIA VISUS Į BENDRĄ LIETUVYBĖS DARBĄ

PRIKLAUSYTI Susivienijime Lietuvių Amerikoje, tai susijungti su savo broliais ir sesėmis bendram lietuvių išlaikymo darbui ir kovai už gražią Lietuvą ateiti.

LIETUVYBĖS SLA VAJUS, prasidėjęs Vasario 16-tą, suteikia įstojimo į SLA lengvas visiems naujai įstojantiems. Pasinaudokite šia proga.

APDRAUDA Susivienijime Lietuvių Amerikoje yra parankiausia, pigiausia ir tikriausia — sujungta su fraternalėmis naudomis. SLA draudžia pagelbės Jums ir jūsų šeimai nelaimėje.

SLA VEIKLA ir jo tikslai bei praeityje nuveikti darbai ir pasiekti nuopelnai aprašyti atskiruose leidiniuose, kuriuos gausit tuojau nemokamai, jei parašysit SLA Sekretoriui:

DR. M. J. VINIKAS
307 W. 30th Street, New York 1, N. Y.

GARSINKITĖS "NAUJIENOSE"

Pirkite pas prekes garsinančius biznierių

Naudokitės jų patarnavimais

**FURNITURE
GLASS TOPS
PLAIN AND FANCY
MIRRORS**
FREE ESTIMATES
Ask for MR. PETRAITIS
PAQUIN GLASS CO.
4201 SO. ALBANY AVE.
FRontier 6-4888

**Geriausi Dažai, kokius pinigai
gali pirkti už mažiau**

Iš dirbtuvės tiesiai jums. Pasiimkite patys. Sutaupykite ekstra išlaidas. Standartinės spalvos dėl vidaus ir iš lauko dažymo. Visi dažai aliejiniai. Mes primame didelius ar mažus orderius. Atsineškite arba paminėkite šį skelbimą dėl 5% nuolaidos.

McGUIRE PAINT MFG. CO.
1620 West Monroe (prie Ogden)
priešais Wieboldts
Patogu parkint. **HAYmarket 1-5630**

HOUSEHOLDERS, ATTENTION!
We repair washers, wringers, vacuum cleaners. Same day service. One full year guarantee. FREE ESTIMATES
We pick up and deliver. Call:
YARDS 7-2050

**Under New Management
SPOT - LITERS
LOUNGE**
FORMERLY ALA LOUNGE
3925 SO. KEDZIE AVE.
Virginia 7-9118
MUSIC EVERY FRIDAY
AND SATURDAY

STAN MIZERA & RAY POTEPA
Proprietors

OPENINGS CHOICE SPOTS FOR
BOWLING LEAGUES
1953-54 Season at both alleys
LAWDALE BOWLING LANES
3816 West 26th St.—16 Alleys
Blshop 7-2332 — Wm. Heyer, Mgr.
PRIMA BOWLING LANES
2501 So. Kedzie Ave.
Bishop 7-6776 — Air conditioned
Private parking space — 12 Alleys
SAM GUIDO, Mgr.

Under New Management
Formerly Beacon Cleaners
Now
OLYMPIC CLEANERS
Charles J. Vesely, Arthur V. Peeler
6729 Ogden Avenue
2209 So. Oak Park Ave.
GUnderson 4-5300
GUnderson 4-6332
Cash and Carry Discount
DELIVERY SERVICE

\$3.00 SERVICE CALLS
All tubes and parts guaranteed for 90 days from date of installation.
Tubes Tested Free In Our Shop
OUR BUSINESS IS SERVICE

**THE ELECTRONIC
LABORATORY**
26 Arcade Place
LA GRANGE, ILL.
LA GRANGE 9428
"We pick up and deliver anywhere in the Western suburbs".

**EXPERTU
TELEVIZIJOS**

IDĖJIMAS
• Aptarnavimo trokų
• 22 Aptarnautojai
Aptarnaujame vakarais iki 9 v. v. Kaina ta pati ir dėl vakarinio darbo
CHAS. BUTKUS, savininkas

Saukite: **ONTARIO 2-5996**
ONTARIO 2-7755

**NATIONAL
Radio & Television**
214 SO. UTICA STREET
WAUKEGAN
Garantuotas aptarnavimas

D. P's DEMESIUI!
Išmokite kalbėti, skaityti ir rašyti angliškai greičiausiai galimu laiku. Labai prienamas moketis. Kreipkitės arba telefonuokite dėl informacijų.
CHAVIS SCHOOL OF ENGLISH
3159 West Roosevelt Road
LA 1-1817 arba ARmitage 6-0253

**FREE INTEREST
FREE FINANCE
CHARGES**
1 FULL YEAR
ONLY \$195 DOWN
COMPL. MO. PAYMENT \$49.87
ON THE FOLLOWING CARS:
'52 PLYMOUTH 2 DOOR
'52 FORD 4 DOOR
'51 DODGE CORONET
'51 PLYMOUTH 4 DOOR
**CHECK THESE
LOW DOWN PAYMENTS**
'50 DE SOTO 4-dr. \$148 down
'50 CHEVROLET 4-dr. \$165 down
'49 BUICK 4 dr. \$895 full price.
'49 HUDSON Conv. \$95 down.
'49 BUICK Conv. \$138 down.

RAY SCHUSTER
Authorized Dodge Dealer
ARCHER AT ASHLAND
Open Evenings Till 9

**INDUSTRIAL BUILDING
MAINTENANCE**
813 WEST 35th STREET
Tuck-pointing, Steam-cleaning, Brick work, Exterior painting, Window calking. Fully insured.
24 hr. phone service. Free estimates
Phone: **HAYmarket 1-1072**
Virginia 7-4087—YARDS 7-2641

Country Fresh Chicken
Buy them whole or any parts that you like.

Delivered from famous Bangor, Michigan Farms Daily

Marianette Farms
1806 Blue Island Ave.
TAYlor 9-0508

LAMPS REMODELED.
THE BEST FOR LESS
Also Vases, Crystals
Figures Mounted on Filigree Bases.
Large Assortment of Very Fine Lamps and Shades.
FREE DELIVERY
Visit our store without obligation.

**COLUMBIA
ART CRAFT**
212 Chicago Avenue,
Oak Park, Ill. EUclid 3-4819

Alliance Poultry Mart
4123 Archer Ave.
Siūlo viską, kas parduodama paukštienos prekyboje
Visą paukštį, ar mėgstamąsias dalis "A" rūšies kiaušiniai patikrinami persvietimu kasdien
Dykai Nupešam. Dykai Išdarinėjam
Saukti
Virginia 7-5450

pristatymui į namus nemokamai. Pasinaudokite mūsų reguliariu savaitgaliuose specialiu išpardavimu
4123 Archer Ave.
5% nuolaida perkant paukštieną, jei atsinešite šį kuponą su savim.

**PROPERTY OWNERS!!
HOUSEHOLDERS, ATTENTION!**
We offer
• Custom Made Mirrors
• Glass Tops for Furniture
Everything in Glass at REASONABLE PRICES
Quality and satisfaction assured.
CALL FOR FREE ESTIMATE WITHOUT OBLIGATION
**GARFIELD
RIDGE GLASS WORKS**
6029 ARCHER AVENUE
Portsmouth 7-1095
REliance 5-7825

OTTO'S AUTO SALES
6245-47 W. Ogden Ave.

Modern automobiles at lowest prices.
1951 BUICK Super Riviera
1952 CHEVROLET 2 door
1951 CHEVROLET 2 door
1952 PLYMOUTH 2 door
1951 DODGE Club Coupe
Large selection of all makes and models

Otto J. Breila and Son
CHECH NEIGHBORHOOD

**MICHAEL'S
CARPENTER AND GENERAL
CONTRACTOR**
"We do good work at a fair price"
• Attic Dormers and Apartments
• Television Rooms
• Apartments Divided
• Porches Built, Repaired, Enclosed
• Kitchens Modernized
• Rooms Enlarged
Plumbing, Electrical, Plastering and Every Craft Under One Supervision.
Call Now at Any Time
Berkshire 7-4087 Cash or Terms

**NAUJO SAVININKO
VEDAMAS
C. C. J. Liquors and Tap**
10510 EWING AVENUE

Kepta žuvis Penktadieniais
Kepta Vištiena Šeštadieniais
Karšta sriuba ir sumuštiniai visuomet
**Namai C. C. J. 6 metų senumo
Kentucky Straight Bourbon Degtinės**
Atsivežkite savo draugus kartu, atvykite ir susipažinkite

Your Rugs,
Tacked Down Carpets
and
Upholstered Furniture

**DURA CLEANED
IN YOUR OWN HOME**
Is like putting money in the bank. Dura Clean preserves and lengthens the life of your fabrics.
NO SOAKING—NO SHRINKAGE
NO ODOR

Phone:
SHEFFIELD 6000
FOR FREE ESTIMATE

Dura Clean-Martin Co.
HAMMOND, IND.

**TURINTIEJI GESO LEIDIMUS
SUTAUPYKIT NUO \$50 IKI \$500**
Turime įvairiausių rūšies krašte zinomas šildymo priemonės.
Gesio ir aliepaus furnisai, boileriai ir pečiai.
25% nuolaida nuo kainaraščio. Apskaičiavimai veltui.
Telefonuokite: **PLAZA 2-4430**
Holiday Heating Co.
1623 EAST 75th STREET

**We Invite You to Visit
AUSTIN'S NEWEST
AND FINEST
SANDWICH SHOP**
Serving 24 hours a day
TASTY, TEMPTING SANDWICHES
BREAKFASTS AND LUNCHES
C & L GRILL & FOUNTAIN
5952 West North Ave.
(East of Austin Blvd.)

ALT-LINE PRODUCTS
Remodeling and Repairing

Cabinets of All Kinds
Formica Equipment
Our Specialty.
Furniture Made to Order
PLAZA 2-5675
6943 STONY ISLAND AVE.

STUCCO

Old Stucco Repaired — Reinforced
Recoated—Refinished—Renewed
For Modernization and Protection
New Stucco Applied Over
Cement Blocks Frame Buildings
Poured Concrete Brick Surfaces
Masonry Surfaces Stone Surfaces

WE ARE STUCCO SPECIALISTS
For free estimate
PHONE EUclid 3-4773
or write

Kritzer Contracting Co.
246 Lake St. Oak Park, Ill.

**Perkraustome Baldus
IR KITUS ĮVAIRIUS DAIKTUS**
vietoje ir iš tolimesnių distanejų. Patarnaujame pigiai ir sąžiningai
Kostas Eidukonis
6930 So. Talman Avenue
CHICAGO 29, ILL.
Tel. GROvehill 6-7096

**WILL BUY
FOR CASH**
Old Properties
Regardless of Condition
No Brokerage Charge

Call MR. LEWIS
TODAY
ANDover 3-5370
For Quick Action

**RAY'S STANDARD
AUTO SERVICE**
PLOVIMAS • SIMONIZAVIMAS
MOTORŲ SUTVARKYMAS
Visiškas kelyje patarnavimas
Pasiėmimas ir Pristatymas
Saukite **WESTERN SPRINGS 10504**
800 West Hill Grove Ave.
WESTERN SPRINGS, ILL.
Atsineškite šį skelbimą ir gaukite mūsų specialią nuolaidą už motoro sutvarkymą (tune up)

**CARL BORGARDT
CARPENTER CONTRACTOR**
REMODELING — DORMERS
Brick and Frame Additions
Porches
KITCHEN CABINETS,
ARCHES, ATTICS,
STAIRWAYS.
Waterfall 8-7538
607 EAST 104th ST.

"PAPA" BOUCHE
Invites You To Visit
HIS BEAUTIFUL
VILLA VENICE
FEATURING 30 ARTISTS
from the 4 corners of the world.
Complete Dinners Starting at \$4.00
Served from 5:00 P.M.
Unforgettable Cocktails at
THE FLOWER GARDEN BAR
No amusement tax before 9:30 p.m.
Reservations—Phone: Wheeling 8
Route 21, Milwaukee Ave.
at the Des Plaines River

**FORD SHEET
METAL CO.**
SERVING CHICAGO
and SUBURBAN
HOME OWNERS
Gutters and Downspouts
Repaired and Replaced
Stainless Steel Liners for
Chimneys
FURNACE WORK AND
CONVERSION JOBS
GAS CONVERSION
SPECIALISTS
INSTALLATION and SERVICE
For FREE Estimates Phone:
TAYLOR 9-7157
HAYMARKET 1-9185
1546 W. 21st Street

SOPHIE BARCUS
RADIJO VALANDA
Iš Stoties W. G. E. S.
1390 kilocycles
Kasdien: Pirmadienį iki Penktadienio nuo 8:45 iki 9:30 ryto. Šeštadieniais nuo 8:30 iki 9:30 ryto.
Ir kas Pirmadienį nuo 7:00 iki 8:00 valandos vakaro.
Sėkmadienį, 8:30—9:30 val. ryto iš stoties WOPA, 1490 kilocycles.
Tel. HEMlock 4-2413
7121 SO. ROCKWELL ST.
Chicago 29, Illinois

"Naujienose"
pasiskelbęs — visus
biznyje nustelbia
11—NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, JULY 11, 1953

(Tęsinys iš 5-to pusl.)

lat keitėsi vis didėdamas. Ji, kaip pavyzdinga motina, juos mokė muzikos, gero elgesio, praktiškumo, o savo vaikuose skiepijo žmoniškumą ir artimo meilę. Jos dukros našlaites serimis vadino. Vienodai buvo rengiamos, kartu valgydavo ir su jomis viską lygiai dirbdavo. O vaikus — auklėtinius išmokė ypatingai gerbti savo vyrą — visų maitintoją. Šiaip Venclauskų namai būdavo kaip bičių avilys: vaikai užė, dūko, klegėjo, bet kai ilsėdavosi advokatas, namuose būdavo neapsakoma tylą. Vasaros metu ji išleisdavo visą savo vaikų armiją į skautų stovyklas, nes beveik visi buvo skautai, arba išsiveždavo juos į Palangą vasaroti.

“Nieko gražesnio iš Palangos gyvenimo laikų nebeprisimenu, tik tai ir šiandien, rodos, matau ją — Venclauskienę, bažnyčioje pamaldžiai klūpančią apsupimą tvarkingai aprengtų ir dailiai sušukuotų jos auklėtinių. Ak, kaip gaila, kad aš ne dailininkė ir šio gražaus reginio Motinos Dienai drobėje atkurti negaliu”, pasakojo viena palangiškė.

Bet ne visą laiką Venclauskai buvo tokie turtingi. Grįžę iš Rusijos, turėjo patirti ir labai sunkių valandų. Jau tada turėjo 17 glūbotinių. Reikėjo juos leisti mokytis, o aprengti nebuvo kuo. Energingoji Venclauskienė ir čia rado išeitį. Ji susirado gerai apmokamą fizinį darbą. Žmonės stebėjosi, o ji nieko nebojo, tik šypsojosi žiūrėdama į savo gerai aprengtus vaikus.

Laikui bėgant Venclauskų šeimos materialiniai reikalai pagerėjo. Advokatas pasiekė aukščiausio garso, bet jo visos didelės pajamos sutirpdavo vaikų minioj. Žmonės pasakoja, kad kartais jis kantrybės netekęs klausdavo žmonos, kada bus paskutinis. Jinai vis pažadėdavusi daugiau vaikų nebepriimti. Bet, žiūrėk, rado kur kokį našlaitį, parsivedė. Savaitę kitą vyrui nieko nesakė, o paskui pastebėjusi jo gerą nuotaiką pasiimė vaiką, nusiveda prie vyro: “Žiūrėk, sako, koks žvalus vaikas, kokios protingos jojo akys, išaugtų Lietuvai geras žmogus, o jei paliks gatvė, kas bus iš jo?”. Paglostė advokatas Venclauskas našlaičio galvelę, meiliai pažvelgė žmonai į akis, nusišypsojęs paklausė: “Tai kelintas bus dabar?” — “Šimtas septintas”, žmona atsakė nedrąsiai ir prisispaudė vaikeli prie savo širdies.

Užsidegimą padėti vargstantiems ir globoti našlaičius ji išsinešė iš savo tėvų namų, net paveldėdama 4 mergaites, kurias, kaip ir visus kitus, išauklėjo, išmokslino ir stipriai pastatė ant kojų.

Turėdama tokią gausią šeimą, supranta, turėjo daug rūpesčių ir sielvarto patirti, bet nepalūžo. Jos visur būdavo pilna. Ji visur būdavo miela ir laukiama. Ji visą savo gyvenimą pašventė nenuilstamam darbui ir pasiaukojimui. Ji su kaupu at-

12—NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, JULY 11, 1953

liko pareigą Dievui, Tėvynei ir Artimui.

Š. m. birželio 27 d. sukako jai 80 metų. Waterburio lietuviškoji visuomenė surengė jos pagerbimo pobūvį. Kuo gi mes prisidėsime prie tos kilniosios sukaktuvininkės pagerbimo? Kokią dovaną jai nusiūsimė? Gi tokiom progom pasveikinti ir dovanoti ką nors, tradicija yra labai sena.

Iš vyresniųjų esu girdėjusi, kad gražiausiai pagerbiami mūsų tautos veteranai ar šiaip nusipelnę žmonės, kai yra skleidžiamos jų idėjos ir tęsiami jų darbai.

Prisiminkime, kad tretyje 16 d. vardo gimnazijos namai likę lietuviai šaukiasi mūsų pagalbos. Jiems reikia daugiau kilnių širdžių, daugiau tokių, kaip Venclauskienė, kurios pakviestų našlaičius į vaikų namų židinį ir leistų mokytis ir augti Lietuvai naudingais žmonėmis. Toks namų židiny — Vasario 16 d. vardo gimnazijos namai jau užpirkti. Trūksta tik mūsų pritarimo aukų pavidale. Didžiosios Labdarės turiningojo amžiaus sukaktis teįžiebiamy myse kaitresnę artimo meilės ugnelę, kad mes jautriau ir greičiau atsiliptume į brolių ir sesių pagalbos šauksmus.

ANTANAS TAMKEVIČIUS

PARDAVINĖJA IVAIRIAUSIOS RŪŠIES PAMINKLUS, PAPERASTO IR STIPRAUS AKMENS. PAS JI GALITE UŽSAKYTI KOKI NORITE PAMINKLĄ, MAUZOLIEJŲ AR AKMENINĮ ANTKAPI.

Tamkevičiaus parduodamus paminklus galite pamatyti prieš pačias Lietuvių Tautines Kapines.

Kreipkitės telefonu WALbrook 5-6326 (7241 S. Troy St.) arba SUMMIT 638

Dėl kainų su Tamkevičiu visuomet galima susitarti.

NOW YOU CAN COOK FOR A CROWD IN

CROWN'S

DELUXE SPACE-SAVER 30" GAS RANGE with

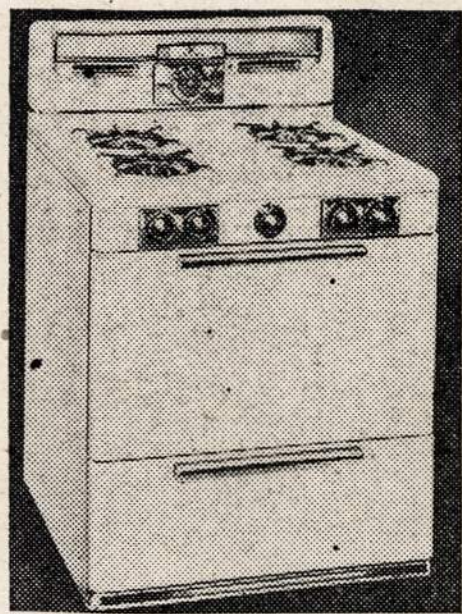
KING SIZE OVEN

IMAGINE — An OVEN 24" WIDE, 14" HIGH and 18" DEEP

You can bake 8 cakes, 6 pies, 12 loaves of bread at one time.

A large turkey will leave plenty of room for vegetables, rolls, etc.

With all this cooking capacity you need only 30" of floor space.

Other Deluxe Features include Fluorescent lamp, Center-Simmer Top Burners, Electric Clock and Timer, Electric Appliance Outlet, Extra Wide Broiler.

COME IN TODAY! SEE THIS
Wonderful CROWN Gas Range

— AT —

EASY
TERMS

SOLTIS HOME APPLIANCES
AND FURNITURE

EASY
TERMS

2647 W. 51st Street

HEmlock 4-7095

Open Monday and Thursday Evenings